

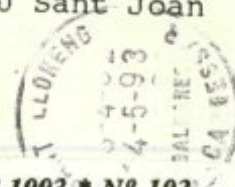
FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

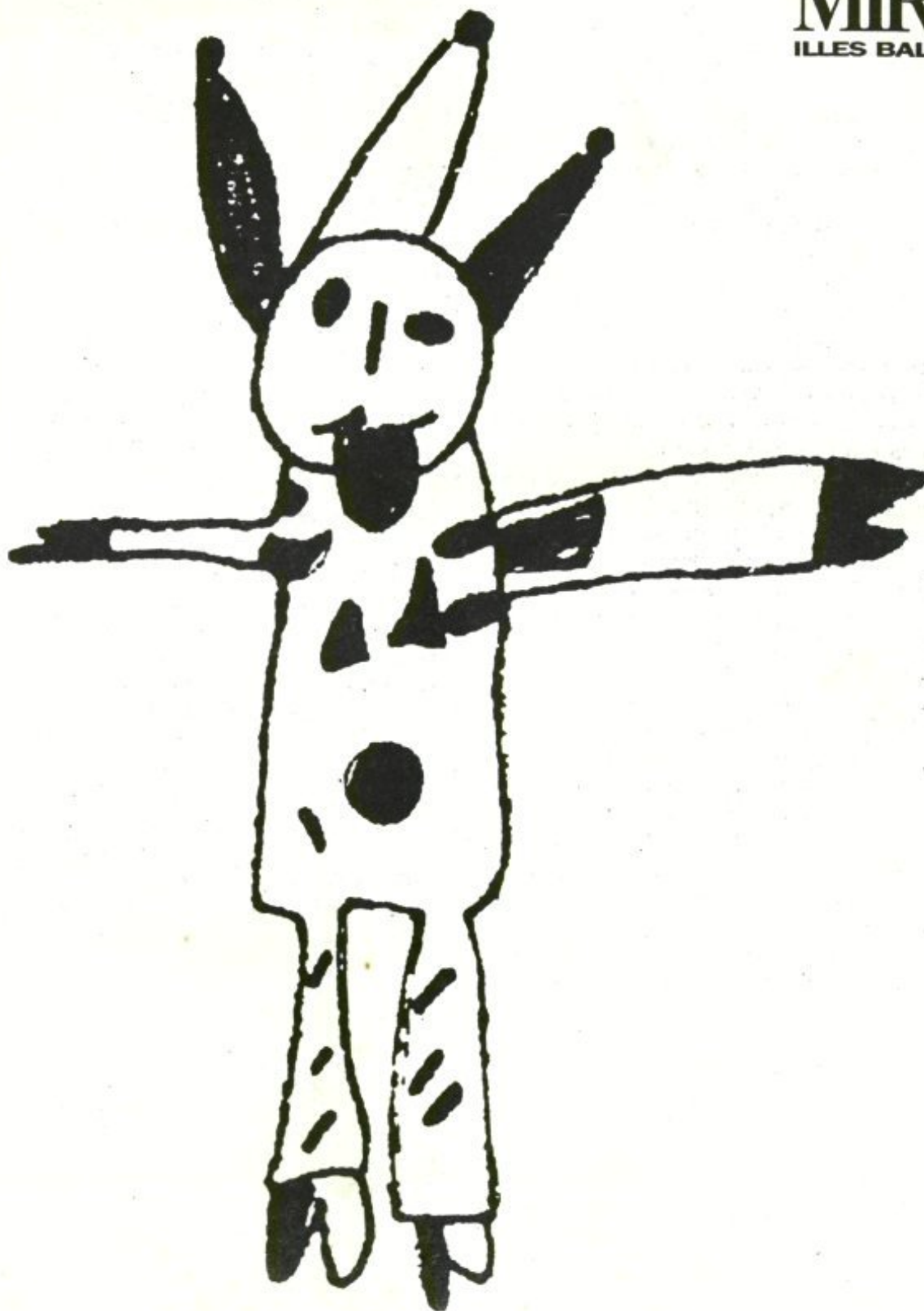

Associació P. Forana
Princesa, 24
07240 Sant Joan

ABRIL DE 1993 * N° 193

100 ANYS
DE
MIRÓ
ILLES BALEARS

Fems

Des de començaments del mes passat una nova empresa -Econar- s'en cuida de la recollida dels fems del nostre municipi. Encara que el seu preu fos lleugerament superior al d'altres ofertes, el nostre Consistori va considerar oportú concedir-li l'explotació del servei, tota vegada que, entre d'altres motius, a Manacor estan més o manco contents de la manera com fa la feina.

Aquest canvi d'empresa ha suposat, a la vegada, altres canvis que afecten directament els usuaris, i d'aquests n'hi ha que els consideram positius i d'altres que segons la nostra opinió es podrien millorar.

Entre els primers hem de destacar la instal·lació de contenidors per al vidre, que ja passava d'hora que el nostre Ajuntament demostràs un cert interès pel reciclatge d'aquest material, que tant cost ecològic té la seva producció. També diuen que n'hi haurà per a les piles, però a hores d'ara encara no n'hem vist cap, i que es recollirà el paper. D'aquesta manera no hi ha dubte que l'aspecte ecològic n'ha sortit clarament beneficiat.

Un altre caire positiu a destacar és la màquina d'agranar que adesiara duen al poble, que si l'esperit cívic dels llorencins estàs més desenvolupat per ventura no faria tanta falta. Però aquest servei també té un aspecte negatiu: que només fa nets els carrers centrals del poble. Si els veïnats dels barris perifèrics paguen tants d'imposts com els del carrer Major, també tenen el mateix dret a tenir els carrers nets.

I tampoc no acabam de veure massa bé que s'hagi passat als diumenges la recollida que abans es feia en dissabte, ja que, si hi afegim que moltes vegades comença devers les set de l'horabaixa, ens trobam, d'una banda, que la gent que se'n va de gresca potser encara no hagi tornat d'hora per treure les bosses, i de l'altra que no és massa agradós veure i ensumar el camió dels fems quan un surt a fer una copa pel centre.

No som partidaris, tampoc, de tenir contenidors pel centre del poble, puix no són pocs els veïnats que hi posen les bosses -o fins i tot hi aboquen directament els poals- sense mirar si és o no dia de recollida. Potser facin un bon servei els de les foranes del poble, destinats, bàsicament, a la gent de foravila, però consideram que s'hauria de prescindir dels del centre de la població.

En definitiva, el servei ha millorat, però encara podria millorar més si s'arreglaven aquestes petites coses, i també si l'esperit cívic que esmentàvem abans feia que treguéssim les bosses poc abans de passar el camió. I si no hi ha manera de convèncer a les bones aquest petit nombre de llorencins que se'n cuida poc de l'aspecte del seu poble, per això tenim l'Ajuntament, que els hauria d'obligar a respectar els espais comunitaris.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca).

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36

Telèfon: 569119

Publicitat: Maria Galmés * Telèfon: 569509

Abril de 1993

Número 193

Edita: Associació Cultural Flor de Card

C.I.F.: G07606185

Imprimeix: Apóstol y Civilizador (Petra)

Dipòsit legal: 765-1973

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: Felip Forteza
Maria Galmés
Guillem Quina
Joan Santandreu
Guillem Soler

Col·laboren

L'escola	Portada
Ignasi Umbert	Turisme 3
	Centre Musical 9
Guillem Pont	L'amo en Pep Comís 4
Greenpeace	Son Reus 5
Pere J. Santandreu	Mercè Rodoreda 6
Sarah Carrick	Journey to the town... 8
Trencapinyons	Caricatura 8
Josep Cerdà	Creient, no practicant 9
Sol, i de dol	Batec 10
Jordi Caldentey	Mallorca i els malloquins 12
Lleure a lloure	Logotip 13
Magdalena Umbert	La darrera rondalla 14
Ramon Rosselló	Història 15
Xesc Umbert	El temps 16
PSM	Fems 17
	El tren 17
Calafat/Bassa	Mateu Puigròs 18
Jaume Galmés	Musset 20
	Vicent Andrés Estellés 24
Antoni Sansó	Prou d'imposts 21
Maria Galmés	Si lleu... 22
	Demografia 22
	Comptabilitat
Bartomeu Caldentey	Cuina 23
Antoni Aulí	23
Josep Cortès	Tal dia com avui 24
Bel Nicolau	Distribució

No basta esser tècnicament bons

No, no basta esser un bon recepcionista o un bon cambrer o un bon animador, no basta conèixer i saber fer la feina ben feta, si després hi manca el factor humà.

Temps enrera, als començaments del turisme i fins a mitjans setanta, el personal possiblement no fos tècnicament massa bo, desconeixia moltes coses que avui son quasi imprescindibles per treballar al món del turisme, però aquesta mancança la suplia amb l'entrega quasi total cap als turistes que havia de servir, inclús a vegades es deia que això era un servilisme una mica exagerat. Pot ser a vegades sí, però almanco la majoria dels nostres visitants se'n tornaven a ca seva satisfets, fins i tot encara que haguessin sofert qualque mena d'*over-booking*. La gent que feia feina amb el turisme, com a norma general, tractava molt bé els nostres visitants, malda-ment a vegades n'hi hagués qualcun que se'n volgués aprofitar.

Tot això avui quasi s'ha perdut, i així, moltes vegades, quan anam a un establiment turístic, veim males cares, poques ganes de fer feina, comentaris fora de to, etc.; en una paraula, pareix com si els turistes ens fessin nosa i ens molestessin si ens demanen qualque cosa. Tot allò que sempre havia sigut la nostra carta de presentació, cordialitat, simpatia, amabilitat, interès per fer les coses ben fetes, respecte, atencions, educació, tolerància... tot això ja es veu molt poc; els cambrers ja no tenen temps per a res, les cambreres

van tan associades que ja no tenen temps ni per dir bon dia, els recepcionistes van tan apurats que la seva feina es pura burocràcia, allò que un recepcionista pogués saludar als clients pel seu nom el dia següent d'haver arribat, ja es veu a pocs llocs.

I per què s'ha produït aquest canvi tan radical en la nostra manera de tractar els nostres visitants? Possiblement la necessitat d'abaratir costos de l'hoteler, suprimint personal, la mecanització de molts aspectes de la feina... en tinguin la culpa, però també la falta de sensibilitat dins l'escala de valors de l'època actual.

Però pensem que el turisme és la principal font de riquesa de la nostra Illa i que a vegades un gest, un somriure, un detall signifiquen molt i no ens costen res, és una promoció gratuïta que no cal deixar perdre. Esser un bon professional és saber fer la feina ben feta, però també esser amable, simpàtic, educat, atent... Aquesta

és la manera d'esser d'un bon professional en el món del turisme: la unió de l'aspecte tècnic amb l'humà, i no amb sortides de to o amb comentaris irònics o desagradables sobre la manera d'esser dels nostres visitants.

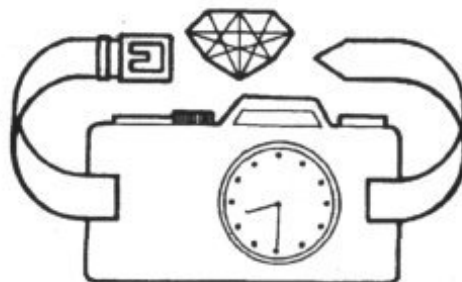
Siguem un bons professionals, fem la feina ben feta i tractem els turistes així com ho solfem fer antany. No ens podem permetre el risc que els turistes cerquin una altra banda per anar a estiuemar, recuperem la millor qualitat que tenfem per atreure els milers de turistes d'arreu del món que ens visitaven: la simpatia, l'amabilitat, el respecte, la cordialitat.

Ignasi Umbert i Roig

GARCIA LIS

JOIERIA-RELOTGERIA-FOTOGRAFIA

ARTICLES DE REGAL PER LES COMUNIONS

- * Vases d'argent lacat, polseres, jocs de comunió, medalles, creus...
- * Relotges de polsera de nin i nina, despertadors amb melodia...
- * Càmeres compactes, prismàtics, telescopis...

Carrer Major, 47

SANT LLORENÇ

Telèfon 838351

L'amo en Pep "Comís", es saig

A mitjans dels anys cinquanta, Sant Llorenç era una altra cosa. I és ben fàcil d'imaginar: carrers polsosos o abassegats, segons l'època, teulades orfes d'antenes de televisió, moltes dones a caseva i pocs homes al carrer -vellets, malalts i algun menestral que utilitzava la carrera com a lògica i indiscutible continuació del taller- treballaven la terra *amb amor i força* com assenyala Raimon.

És d'aquella època el primer record que en tenc de l'Amo En Pep Comís, es saig. Molts de dies, generalment just iniciada la nit, sobre una vella bicicleta, feia tots els cantons de la vila. Se situava sota la nua bombilla que, adosada a ferro entorsillat, deixava anar una claror tèbia i malaltissa. 15, 25, 50 wats?, certament no en tenc ni idea però record que amb la llum que desprenien difícilment es podien destriar lletres o fesomies ¿S'haurà perdut la destresa de conèixer les persones per la forma del cos o per la manera de moure's?; respirava, feia una carussa... i començava la crida.

Si era d'interés social, general o polític, iniciava la cansueta amb uns redobles de tambor. Si era d'interés comercial o particular, amb el sò escanyat d'una corneta -metàlica, curta i lleugerament corbada, talment una banya de vaca una mica deformada en la seva base.

En sentir la corneta, no tant, però al sentir el tambor, tothom -la majoria- sortia amb una correguda al carrer o, des del corral estant, tallaven la conversa i paraven l'oïda per tal d'escoltar el què deia el saig. Després, els comentaris amb els veïnats -quina possibilitat més bona de fer política!- i... a continuar amb el sopar, o el vencís, o la reparació de

la collera de la bístia, o a continuar fent companyia al foc -oh!, el foc; el foc és mitja vida!-.

jurat a la vila en teniem prou-.

.....

.....

És curiós però no tenc arxivades a les tavelles de les meninges altres imatges fins els anys d'estudiant: l'amo en Pep era un home baixet, calb o quasi, amb cara de pocs amics -o m'ho semblava- de cos reforçat i caminar pausat. Controlava l'al.lotea i els bergants del poble -aleshores amb un saig, un municipal i un guarda-

La coneixença personal, l'aproximació a la seva humanitat i a la seva fidelitat s'esdevingué l'any 72 a rel del Club Card -Ah!, aquest Club Card, de quina manera m'ha marcat!

Vam parlar, el vaig veure riure de forma ampla i franca, ens va renyar, ens va informar de cosetes, anècdotes i detalls, i ens va fer penar quan, de forma totalment involuntària i incons-

cient, va deixar sobre la seva taula varis dies uns exemplars de *Flor de Card* amb una entrevista feta a Raimon que, després de feta i impresa, ens informaren que, aleshores, es podia considerar *material subversiu* i que per aquest motiu podíem anar a parar a la presó.

Arreplegàrem ràpidament totes les que poguérem, però aquelles tres que hi havia sobre la taula del saig...¿com les podíem arreplegar per no fer fressa? Tinguérem el cul estret fins que amb el temps s'anà distensionant

en deixar de passar pena.

Però malgrat la relativa confiança, i les artimanyes que intentàrem, mai no poguérem treure-li cap informació que pogués comprometre ningú. I en sabia de coses! Tenia molt clar on era la seva menjadora, a qui havia d'esser fidel, aquesta qualitat que tant valoren avui les empreses.

Però, sobretot, la cosa que més destaca la perspectiva del temps de la seva personalitat, almanco en el meu

record, és la seva entrega envers el bé comú. Actuava com si les coses de l'Ajuntament, els béns públics, fossin béns particulars, amb una dedicació i entrega que mai no he tornat conèixer. Tal vegada per això, en tenc de l'amo En Pep, un record entranyable.

En el mes de setembre de 1981, poc després de la seva mort, amb més voluntat que molta vaig intentar retre-li una mena d'homenatge mitjançant un intent de poema que, a manera de cloenda, es reproduceix:

*Ningú mai, extern, m'ha barrejat com vós ho féreu.
Tampoc ningú mai m'havia tret d'un no-caseva, i vós també ho féreu.
Record encara els plors, quan de nin m'atribuíreu
una malifeta que mai no va ésser meva.
Però tot això no s'ha traduït en sentiment d'avversió o rancuniós.*

Sent.

*Sent veritablement no haver tengut ocasió d'apropar-me
i xerrar llargament amb vós.
Sent la definitiva pèrdua d'aquest munt d'anècdotes i coneixements.*

*I ho sent convençut que vós vàreu sebre assolir
una qualitat humana gairebé excepcional:
estimàreu les coses de tots
com si fossin vostres de manera particular.*

A Déu slau

Texte: Guillem Pont
Dibuix: Josep Cortès

Greenpeace

Tres raons per a oposar-se a la incineradora de Son Reus:

1.- Impacte sobre la salut pública

La incineració dels residus és la principal font de generació de *dioxines*, que són uns composts químics no naturals dels més tòxics que es coneixen i que s'acumulen en tots els organismes vius, fins i tot les persones. Poden provocar el càncer, disminuir les defenses i produir alteracions en la reproducció.

2.- Impacte sobre el medi ambient

Les emissions a l'atmosfera, a través de la xemeneia, les aigües residuals procedents de l'apagat, les cendres i els residus de la depuració dels gasos són les fonts contaminants que provoca la incineració.

3.- Desaprofitament de recursos

La incineradora de Son Reus destruiria 400.000 tonelles anuals de materials que podrien ésser reutilitzats o reciclats si se realitzàs una separació en origen.

Separació en origen: una alternativa ecològica i econòmica.

En la separació en origen els mate-

rials són béns, mentre que en la incineració són combustible.

L'encant de Mercè Rodoreda

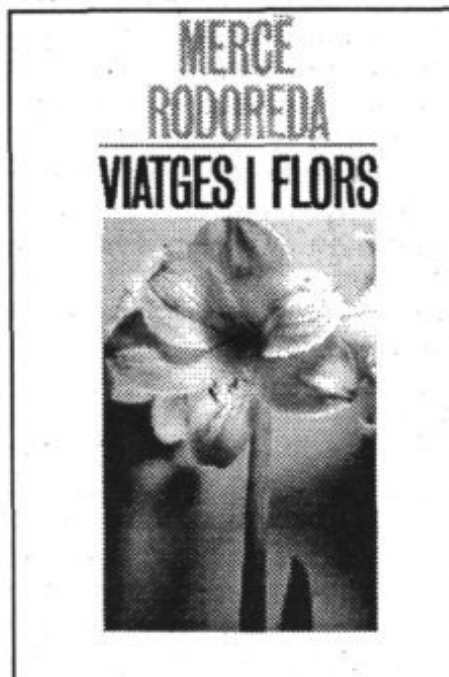
Mercè Rodoreda va néixer a Barcelona l'any 1909, i va morir a Girona el 1983. Va ésser precisament dia tretze d'abril, tot just fa ara deu anys. El motiu que em du a redactar aquest breu escrit no és de fer-li cap homenatge per commemorar la seva mort, sinó, ans al contrari, per descobrir aquesta escriptora als lectors de Flor de Card. No voldria resultar vanitós, però com que no sé qui llegeix Flor de Card, em permetré el luxe d'intentar unes paraules sobre literatura sense tenir el títol de mestre. Per tant, aquestes línies, si les voleu llegir, poden servir per situar una mica la Mercè Rodoreda que m'atreu.

Abans de començar, i sense recórrer a cap manual, convé, primer de tot, fer dues distincions dins l'experiència de la creadora. I, així, hauríem de parlar de na Rodoreda d'abans de la guerra civil i de l'autora a l'exili-la seva maduresa. No vull donar-vos cap llista d'esdeveniments que li ocorregueren, perquè no cal. Només hauríem de fer referència que, abans de la guerra civil, na Mercè Rodoreda havia publicat algunes novel·les i col·laborat a diverses revistes, sempre des d'una perspectiva catalana i profundament inserida dins l'ambient europeitzant i nou que es respirava a la Barcelona dels anys vint i trenta. Sabem que hi havia un gran interès per la tradició i la renovació, que es traduïen els escriptors europeus de més prestigi, que allò

que anomenam *Cultura* no era propietat d'una minoria selecta sinó que arribava a un gruix important de sectors socials, etc...

Aquests fets marquen la nostra escriptora en el sentit que l'enclouen dins unes coordenades que mai més no abandonarà: un sentiment de catalanitat, l'afirmació del paper que cal que jugui la dona dins la societat, i la modernitat entesa a través de l'exercici de les llibertats humanes. Tots aquests principis que acabam d'enumerar constitueixen la causa, i la necessitat, d'abandonar Catalunya després de la derrota republicana l'any 1939, perquè aquests principis són clarament oposats als valors(sic) que voldrà imposar el franquisme. El govern del dictador Franco, a més de suprimir i anorrear qualsevol aspecte -per mínim que fos- de la nostra expressió, va començar una persecució i depuració d'intel·lectuals, fet que dugué a l'exili una gran majoria del nostre potencial humà més creatiu, més dinàmic, més capacitat, més actiu... Què vull dir, amb això? Vull dir, simplement, que a la postguerra no hi havia res: hi mancava el menjar-bàsic i imprescindible-, però no hi havia tampoc creadors autèntics -i si hi eren, callaven per por. Apareixen, aleshores, en castellà, els autors que afalagaven la dictadura (els escriptors del règim); en català, als primers anys, només hi ha exili: l'exili interior d'autors com Salvador Espriu, l'exili a països estrangers (a Europa o a Amèrica) de creadors com la mateixa Rodoreda o Joan Sales.

És molt trist de dir-ho, però no sé si aquest exili va permetre que la literatura hi fruitàs molt més que si aquests autors haguessin romàs als Països Catalans. Les creacions que s'originaren a l'estranger són molt interes-

sants, encara que queden desvinculades del seu públic i, per tant, perden una de les relacions de més força en el fet literari, la unió immediata autor-lector. Una de les tasques que s'han duit a terme aquests darrers anys ha estat la de recuperació d'aquest patrimoni dispers. I alhora que retrobam aquesta herència, retrobam també la nostra història, a través d'anècdotes i dificultats amb què s'enfrontaren aquesta gent nostra. No fa gaire, vaig tenir la sort de llegir l'aportació de Guillem Pont al treball conjunt que s'elabora sobre els cent anys de vida municipal independent a Sant Llorenç, estudi que sortirà aviat a la venda. Vaig deturar-me a rellegir l'aportat que en Guillem dedica a la guerra i del qual -si m'ho permet- citaré un fragment: "*Però de la guerra, malgrat l'avinentsa del desembarc a Sa Coma i de les posteriors accions bèl·liques en el nostre terme municipal, no se'n parla gaire, i encara menys de les seves repercussions en el context local(...)*". És veritat que no se'n parla, potser per por, potser

perquè encara anam molt embullats. I encara és ben possible de trobar una padrina que avisi el nét amb la sentència "si no fas bonda, vendran ets rojos i se t'enduran". Jo, particularment, des de la meua immaduresa, consider que és necessària aquesta recuperació de la història perquè ens permet de veure, almanco, per què hi ha coses que no funcionen o per què som així o ho deixam d'esser.

Sense voler sortir-me d'aquesta petita aportació meua al Flor de Card mensual, m'agradaria tractar breument la relació de l'exili amb la creació rodorediana. Que parli del seu exili no significa que li doni més importància que el d'altres persones. Així mateix, cal dir que el coneixem més per la importància que té Rodoreda dins la nostra cultura, al contrari d'altra gent anònima. Aquest exili, però, és aplicable al de tantíssima gent que va haver d'abandonar ca seva per motius ideològics o, senzillament, per estar a l'altra banda. I no us penseu que parl de persones allunyades o mortes, o d'un passat remotíssim. He conversat amb un home de sant Llorenç, que lluità dins el bàndol republicà i en sortir de l'estat espanyol, el 1939, va ésser "incorporat" a un dels camps de concentració que els francesos havien instal·lat a la Catalunya Nord. Més endavant, se'n va sortir i va tornar cap al poble, perquè creia que hi podia viure sense temor. Mercè Rodoreda es va veure afectada per la Guerra Civil, com tantíssimes de persones; però també la segona guerra mundial la va afectar, ja que hagué d'abandonar París a peu a causa de l'ocupació nazi. Totes aquestes vicissituds la converteixen en una dona amb esperit de superació.

Podem retrobar l'escriptora recuperada per a la seva tasca de creació a partir, més o manco, dels anys seixanta. És entre el 1960 i el 1980 que Mercè Rodoreda es reincorpora a l'escriptura i ens aporta novel·les i

contes tan interessants i madurs com els conegudíssims *La plaça del Diamant*, *Mirall Trencat* o *Semblava de seda*. Per part nostra, aportam als lectors de Flor de Card un conte que pertany al llibre *Viatges i flors*, juntament amb la traducció anglesa, a cura de Sarah Carrick, estudiant de català de The University of Sheffield. Mercè Rodoreda és potser la nostra escriptora més llegida d'aquest segle, no només als Països Catalans sinó també a fora. Per exemple, *La plaça del Diamant* almenys s'ha traduït a vint-i-una llengües, a part de les nombrosíssimes edicions catalanes. Aquest fet converteix l'autora en una pedra perfecta situada al camí sòlid de la nostra cultura, eslabó perfecte darrera el qual en situarem d'altres.

Ara, al cap de deu anys del seu traspàs, la seva obra és més vigent que mai, car en podem veure el pes. L'altre dia em va visitar un amic i em demanà si havia llegit *La mort i la primavera*, la darrera obra de Mercè Rodoreda. Li vaig respondre que no. "És millor que *La plaça del Diamant*, diuen", em retornà. Idò bé, ja tinc una lectura preparada per a l'estiu.

L'obra que més m'ha agradat, de les que he llegit de Mercè Rodoreda, ha estat, sens dubte, *La plaça del Diamant*, pel poder de recuperació que mostra, per la capacitat de renúncia de què som capaços, per la misèria humana, i pel gran missatge que transmet: la voluntat de recobrar l'expressió i la veu... Tot això, a part d'esser la crònica d'una guerra -nostra i una postguerra -nostra- que s'esdevingué tot just fa cinquanta anys, però que encara ens afecta tant que ens fa callar.

VIATGE AL POBLE DE VIDRE

Absolutament tot era de vidre, començant pel que acostuma a ser de fusta. Per exemple: bastiments, portes interiors i exteriors, l'empedrat dels carrers també, les voreres, l'església amb el seu campanar, les campanes, els batalls, les lloses del cementiri, les caixes, les tombes, perquè si t'interessa puguis seguir el procés de la descomposició del cos humà... els bancs i les tanques dels jardins públics i dels jardins particulars, tot el que constitueix el moblament d'un pis, d'una torre, d'un palauet. El monument a les àligues era un gran arbre de vidre sense fulles amb set àligues alaesteses pel seu brancam. El monument a la lluna consistia en una enorme bola de vidre treballada amb cràters, amb monts espectaculars. Els habitants del poble de vidre no necessiten cap biblioteca; saben trobar en l'espai, gravat per l'eternitat, tot el que ha passat en el món, tot el que hi passarà, tot el que les flames van destruir de la biblioteca d'Alexandria. La saviesa del món és d'ells. Em va impressionar molt que no hi hagués res que no es pogués veure i aquest res que no es pogués veure vol dir el viure de cada dia de la gent. Una gent meravellosament bonica, amb un cos ben organitzat, sense tara, amb les ungles tan perfectes com mitja closca d'ou de colom, amb els cabells d'una llargària inusitada, amb uns ulls d'una transparència absoluta i d'una expressió angèlica. Continguts i afables, amb el cervell clar... Total: una gent d'un nivell superior tant físic com intel·lectual; d'un gran magnetisme. Poderosos i temibles. Aquestes persones tan envidrades que atenyen edats patètiques viuen, és clar, a la vista de tothom, la qual cosa els obliga a contenir els mals humors, les raixes, la ràbia, l'enveja, l'odi, el desig en els més extremistes de matar... i a força d'amagar la seva maldat, els seus instints, els confessables i els tèrbols, d'ofegar les males passions, acaben

Pere J. Santandreu Brunet
abril de 1993

que no en tenen. Monotonia? No ho sé. El que sé és que tothom és d'una puresa extrema. L'únic espectacle que no es permeten de donar completament és l'espectacle de fer l'amor, que fan darrera de vidres gruixuts d'aquells que entelen els detalls perquè el detall és el que compta, però així i tot, o malgrat això, pots arribar a veure què passa i pots admirar els graus de sublimació a què arriben en els moments més exaltats de l'aventura sexual diguem-li amorosa. Els veus menjar; mengen com si no mengessin i l'expressió dels seus rostres per més afamats que s'asseguin a taula mai no és bestial com no ho és la seva cara en el morir de l'amor. No els vaig veure mai capficats, mai amb les celles juntes -tenen els fronts alts i llisos-, mai amb els ulls escopint foc encara que alguna bèstia nocturna els fes malbé les flors del jardí, totes de vidre. És el poble que m'ha deixat el millor dels records. "Per què, si va enamorar-se'n, no s'hi va establir?" "Perquè la meua feina no és aturar-me sinó anar sempre endavant; continuar la infinita busca i captura de cors obscurs i de costums ignorats."

JOURNEY TO THE TOWN OF GLASS

Absolutely everything was made of glass, starting with what was usually wood. For example: foundations, inside and outside doors, the paving stones, too, the kerbs, the church with its spire, the bells, the clappers, the gravestones, the coffins, the graves, because if you are interested you can follow the decomposition process of the human body... the benches and the gates in the public gardens and private gardens, all made up the furniture of a flat, a tower, or a little palace. The monument to the eagles was a large glass tree without leaves with seven eagles with out-stretched wings on its branches. The monument to the moon consisted of an enormous glass ball finely worked with craters,

with spectacular mountains. The inhabitants of the glass town do not need any library; they know how to find in space, recorded for eternity, all that has happened in the world, all that will happen, all that was destroyed by flames in Alexandria's Library.

Theirs is the wisdom of the world. I was very impressed that there was nothing you could not see and this nothing you could not see means the people's living of every day. A marvellously beautiful people, with a well-organized body, without any defects, with nails as perfect as half a dove's egg, with hair of an unprecedented length, with eyes of an absolute transparency and angelic expression. Restrained and affable, clear-minded... In short: a people on a superior level both physically and intellectually; with a great magnetism. Powerful and feared. These people so full of glass, that reach pitiful ages, live, obviously, in the view of everyone, which makes them contain their bad moods, parties, anger, envy, hatred, the desire in those most extreme to kill... and due to hiding their badness, their instincts, those confessible and those secret, to suffocate the evil passions results that they do not have any. Boredom? I don't know. What I know is that everyone is extremely pure. The only spectacle that they do not allow to show completely is making love that they do behind thick glass which veils the details because it is the details which count, but besides, or in spite of this you can manage to see what happens and you can admire the degrees of sublimation to which they reach in the most exalted moment of sexual adventure, or as we say romantic. You see them eat; they eat as if they were not eating, even if they are starving when they sit down at the table they never look animal-like, nor is their face animal-like, neither can you guess their expression when love has finished. I have never seen them looking worried, never frowning -their fore-

head is high and smooth-, never glaring even when some nocturnal animal tramples on the flowers in their garden, all made of glass. It is the town of which I have the most memories. "Why, if you fell in love with it, didn't you settle down there?" "because my work is not to stay but always to go forward; to continue the infinite search and capture of obscure beings and ignored customs."

Mercè Rodoreda

*Viatge al poble de vidre, dins
"Viatges i Flors"*

Traducció de Sarah Carrick

CARICATURA Trencapinyons

És un senyor molt ben educat, que sap ésser on ha de ser quan hi ha de ser, que sap dir el que cal dir quan ho ha de dir. Ha après a mesurar els seus gestos, les seves paraules, els seus impulsos. Ha estudiat cortesia per poder mostrar un interès que no sent; ja sap comunicar sense mostrar-se a ell mateix. Somriu, diu frases quotidianes, el que es diu pel carrer, i ho diu tan bé! Té un toc de modernitat, un regust de moralitat, una carcassa de seguretat. Recull les inquietuds d'un poble i xerra, xerra, xerra i es fa escoltar. Diu paraules grans en frases lleugeres, conceptes profunds que ballen a la superfície del seu discurs, Xerra i la seva veu es converteix en una malla finíssima que captura els qui l'escolten. Pren les inquietuds, les il·lusions, les pors dels qui té davant i, com un mag magnífic i inquietant, les converteix en pimplles de sabó pintades de mil colors que envaeixen l'espai. Pimplles buides que reflecteixen les pròpies pors, il·lusions, inquietuds dels qui queden presos en el seu atractiu. I el reflex es converteix en un fil finíssim, enganxós, que tapa l'enteniment i que substitueix en l'ànima les intencions del qui xerra pels desitjos del qui escolta. És un gran mag. Ven un producte. Guanya eleccions.

20è aniversari

Celebrar un aniversari és un acon-teixement, i quasi sempre positiu, i positiva podem dir que ha sigut la ce-lebració del 20è aniversari del Centre Musical de la nostra vila, i així ho entengueren tots els qui formen la fa-mília musical de Sant Llorenç a través de la Banda.

Aquesta celebració ha servit per re-cordar tots els esforços, els moments difícils, les il·lusions que han empès un bon grapat de persones a dedicar una bona part del seu temps lliure a fer Cultura musical, i de veritat que ho han aconseguit, i la demostració més clara fou el concert que ens rega-laren el passat dia de Pasqua. Després d'unes paraules certament emotives del director de la banda Sr. Francesc Sapiña, on va recordar d'un a un tots els membres fundadors d'aquest Cen-tre Musical que un dia decidiren tirar endavant: Biel Muntanyer, Joan Llorer, Joan Blanc, Joan Saletes, Tomeu Bassa, el president del Centre, Rafel

Melis i acabant amb Pere Mauri, au-tèntic motor que fou a l'hora de co-mençar aquesta hermosa tasca, ara fa vint anys. Per a tots ells, el director va tenir les paraules encertades, pa-raules que foren contestades pel presi-dent del Centre, Rafel Melis, qui, en molt poques paraules, va resaltar la tasca cultural i social que ha suposat el centre, dient que ens havia ensenyat una convivència respectuosa entre per-sones de diferents maneres de ser, tal com eren les noves generacions de músics que van creixent en el centre.

El concert, com ja és habitual, va ser de lo més variat, encara que els autors no fossin massa coneguts pel gran públic, però de les peces que ens oferiren pens que n'hi ha tres que des-taquen: *Las hijas de Zebedeo* (una part), *La canción de los nidos*, peça, aquesta, plena de poesia, i el *Vaudeville Suite*, a quatre temps, plena de rit-me i d'alegria; totes elles molt ben interpretades, tant pel conjunt de la banda com per part dels solistes.

La resta de la programació també va estar a l'altura de l'aconteixement

que se celebrava, però... hi ha un pe-rò: després de tantes vegades com s'ha interpretat l'himne a Sant Llorenç, és una llàstima que encara la-gent no el sàpiga o no el vulgui can-tar; seria fantàstic que els concerts de la nostra banda acabassin cantant a cor per tots els assistents el nostre himne. Enhorabona a la banda i al Centre Musical per aquests vint anys i que puguin ser molts d'altres més.

A rel de la commemoració d'aquest 20è Aniversari del Centre Musical, l'Agrupació Filatèlica Gent Cardassa-na va organitzar una exposició dedica-da a motius musicals, amb un mata-segells especial, complementat per una exposició de fotografies de la banda, cartells i retalls de premsa que feien referència a actuacions i fets del Cen-tre Musical; moltes persones visitaren aquesta exposició, i els comentaris no podien ésser més elogiosos. Això de refrescar la memòria dels fets agrada-bles sempre ha tingut una bona accep-tació.

Ignasi Umbert i Roig

Creient, no practicant...

Josep Cerdà Tomàs

No és estrany sentir avui aquesta expressió: "*Jo som creient, però no som practicant...*". Just que mirem el nostre petit redol, ja ens adonam que molts pensen així. ¿Ens hem aturat qualche vegada a reflexionar sobre aquest punt?

Vosaltres direu que *a missa hi va gent*. Sí. I als actes populars i folklò-rics també. Però dins l'ambient es res-pira un aire de deixadesa, de ser-hi per compliment, per quedar bé davant els altres. No hi ha una vertadera par-ticipació; i en el cas de que s'hi assis-tesqui, senzillament s'hi és present. I si això passa a nivell de les celebra-cions, molt més encara a l'hora de viure un compromís pràctic de la fe (compartir amb els necessitats, escol-tar, perdonar, crear relacions justes en el treball, posar pau dins la família i

dins el poble, denunciar l'abús i el do-mini del consumisme, dels doblers...).

Dubt sincerament que un *no-practi-cant* sigui *creient*. Creure, tenir fe, és tenir necessitat de l'Amor de Déu, que es demostra en l'amor pràctic als germans, tant si són dels nostres com si no ho són. Què passa, si això no ho expressam? Passa com amb el menjar. Tots tenim necessitat d'alimentar-nos; és imprescindible. Ja sabem què passa quan no menjam. ¿Què passa, doncs, si no actuam, si no celebrem, si no expressam en l'estimació pràctica l'Amor que hem rebut de Déu?

"Jo tenc fe...". Molt bé. I com ho demostres?

La pràctica és el termòmetre on s'expressa i es confirma la fe. Si no s'expressa no es reafirma, i per tant mor. I si no es reafirma una vivència,

senyal que no es posseeix.

L'actuar dóna consistència i sentit a la fe, i la fe es reafirma en l'actuar. Una "creència" que no té esment a a-questes consideracions acaba per des-aparèixer. Una experiència creient sempre és pública, mai no es pot ama-gar. Si veritablement se sent i es viu, s'ha de manifestar als altres.

Personalment crec que hem de ser més coherents amb allò que sentim, deim i feim. La interioritat de la fe i la seva manifestació externa han d'a-nar del tot lligades. "Quan algú encén un llum no el posa davall una mesura, sinó a un lloc alt, i fa llum a tots els qui són a casa. Igualment ha de res-plendir la vostra llum davant la gent. Llavors, en veure el bé que heu obrat, glorificaran el vostre Pare del cel" (Mateu 5, 15-16).

Vicent Andrés Estellés

Aquest mes ha mort al País Valencià el nostre poeta Vicent Andrés Estellés. L'autor del *Llibre de meravelles* ha deixat una obra publicada immensa, ha recuperat tradicions i ha cantat, sempre seguit, València i la seva ciutat. La ciutat de València ha estat sempre el fons de la seva poesia: *No hi havia a València dos amants com nosaltres/car d'amants com nosaltres se n'han parits ben pocs*.

Va ésser durant molt de temps director del diari "Las provincias" i, en contreure una malaltia degenerativa, començà a escriure amb deficiència. Andrés Estellés ens deixa, però, una obra per omplir hores i hores de lectura.

Exposició filatèlica

Durant la setmana de festes, l'associació filatèlica *Gent Cardassana* va organitzar una exposició de segells de diferents països del món, a la sala d'exposicions de *Sa Nostra*, que tinguessin com a referent comú la música. Aquesta exposició s'arreglè en torn als actes del vint aniversari de la banda de música llorencina.

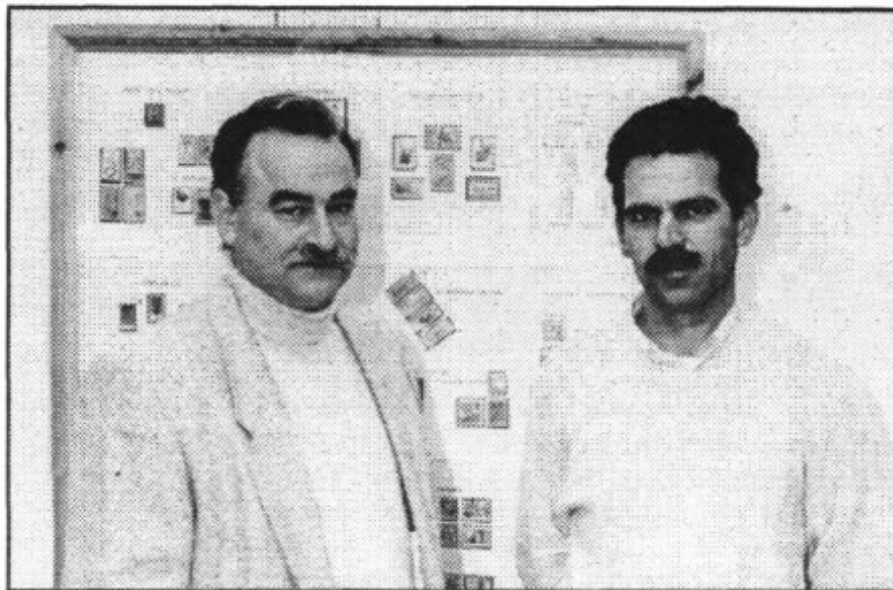
La mostra estava distribuïda pels instruments que presentava. Hi apareixien, alhora, fotografies diverses de la banda, en un recorregut al llarg d'aquests anys de rotatge.

A la fotografia, Eduard Perales i Rafel Melis, els presidents de les dues entitats.

Setmana del llibre

L'àrea Socio-educativa-cultural ha preparat per a la setmana del llibre d'enguany tota una sèrie d'activitats, destinades sobretot a nins i nines.

Així mateix, a Son Carrió hi va haver una lectura de poemes del nostre creador Miquel Martí i Pol, a càrrec d'Àfrica Caldentey. El músic llorenç (o casat amb una llorencina, i resi-

dent) Antoni Genovart la va acompanyar amb la flauta, tot interpretant creacions pròpies. Hi varen assistir un gran nombre de persones, entre carrioners, llorencins i manacorins. Aniria bé, per ventura, organitzar durant tot l'any lectures i comentaris sobre literatura o qualsevol altre apartat cultural, per tal d'agrupar la gent i de presentar-li temes diversos i formatius. Aquesta iniciativa pot sorgir tant de les institucions públiques com d'associacions privades.

Dins la setmana del llibre, s'ha treballat molt a les biblioteques (contes, projeccions de pel·lícules, mòbils, etc...). Han duit a terme, a l'escola "Mestre Guillem Galmés", una diada esportiva i altres activitats.

Tot plegat, moltes, moltes coses.

Anunci

Volem fer a sebre, perquè ens n'han informat, que de dia 17 al 24 de maig, a Sa Nostra, hi haurà una exposició sobre el poeta Josep Maria Llompart. Llompart, com s'ha assenyalat altres vegades aquí mateix, ha treballat diversos camps (poesia, assaig, crítica, etc.). Després de la seva mort recent, s'ha organitzat una exposició itinerant, que ara arriba al nostre poble.

Volem donar l'enhorabona als promotors de dur l'exposició a Sant Llo-

renç. I esperem que la visiti molta gent.

Notes de poesia

Jaume Galmés, guanyador del premi Salvador Espriu en la seva setena convocatòria, ha estat guardonat amb el tercer premi de narrativa del centre cultural de Son Canals -Palma-, per la seva obra *Nits d'estiu*. En Jaume va anar a recollir el premi dia vint-i-dos d'abril, dijous.

L'endemà, divendres, varem poder acompanyar-lo a la presentació del seu llibre *Naufrag en el temps*, que va tenir lloc al cafè-concert l'Havana, de Ciutat. Va fer la presentació el professor Pere Rosselló, en una creació en forma de conte, en el qual va tractar la seva relació de professor amb l'alumne que temps enrera va ser en Jaume. Després, en Jaume Galmés va llegir poemes de la seva creació i traduccions de l'alemany i del Francès. Tot plegat, una vetlada entre amics.

Banda de Música

El dia de Pasqua, al cine Rígal, la banda municipal de Sant Llorenç va celebrar el seu "vint centenari", en paraules del nostre batle. Aquests vint anys de treball han tingut un fruit:

infinitud de concerts, creació de l'escola municipal de música, incorporació de molts de membres joves -que s'hi han entusiasmat-, etc... Tot ple-gat una feina.

Endavant amb la seva feina d'en-grescar el jovent, i que els èxits de públic els acompanyin molts d'anys.

Cursos d'Adults

A mitjans del mes d'abril es van fi-nalitzar tots els cursos que es fan al centre d'adults.

Com ja és tradicional es va fer la cloenda a l'hotel Sa Coma Platja, amb un bon buffet per a tots els as-sistents. Esperem que els anys vinents els cursos tenguin l'èxit com fins ara.

A més a més al Centre d'adults es va poder contemplar una exposició dels treballs fets en aquests cursos.

Sa berena

Dia 12 d'abril, el dia després de Pasqua, la gent del poble, vells, jo-ves, guapos, lletjos, prims, grassos, treuen la senalla l'omplen de les pa-nades (mig rostides), i el repusall que ha quedat de robiols i agafen cotxe, bicicleta o motorino i a fer kilòmetres fins arribar al lloc on s'ha de comen-çar l'excursió. Segurament és l'únic dia de l'any que molta gent del poble van d'excursió, fins podríem dir que n'hi ha que és l'única excursió (cami-nant) que fan durant tot l'any.

La veritat és que la berena va molt bé per donar sortida a les panades i robiols que han quedat sense menjar.

Incendi

Dia 12 d'abril es calaren foc les muntanyes de Calicant. Podríem dir que fou el primer incendi de la tem-porada, tot i que no serà el darrer que hi haurà durant l'estiu.

La catàstrofe cremà un bon raig de quarterades i fins i tot arribà al terme d'Artà. Segons va explicar el Sergent

Mas, a un programa de TVE Balears, es pot pensar que aquest incendi fou intencionat, i pot esser provocat per excursionistes (recordau que era el dia de la berena) o per pastors que cremassin pastures per a les ovelles. De totes maneres, ara només cal es-perar que les muntanyes cremades es tornin reverdir prest, i que aquest fet no es torni repetir.

Festes de Pasqua

Aquests mes d'abril ha començat ple de festes. La Setmana Santa ha estat una setmana plena d'actes, co-mençant pel diumenge del Ram; al pati de l'escola nova es van beneir les palmes i rams d'olivera. El capves-pre, també com ja és tradicional, es representaren els dotze sermons. Llavors, el Dijous Sant a l'horabaixa es va celebrar la missa, tot comme-morant la Santa Cena i el vespre la processó amb la participació de totes les confraries, passos i gent en gene-ral. El Divendres Sant, el vespre, a l'església, es va poder contemplar el davallament i acte seguit la processó. El dissabte sant es va celebrar la vi-gília Pasqual, un dels actes més im-portants de totes les festes i en el qual participa menys gent. El dia de Pas-qua, com és tradicional de bon matí hi va haver la processó de l'encontra-da amb els tres botets de la Puríssi-ma, acte seguit l'ofici solemne i lla-vors el berenar de freixura, i fins l'any que ve.

Contenidors

Aquest mes d'abril ha estat un mes *gloriós* per l'ecologisme local. A la fi s'han posat un parell de contenidors de vidre. Fins ara pareix que la gent ha respost molt bé a aquesta iniciati-va. Gairebé ja estan a punt d'ha-ver-los de buidar. Esperem que a poc a poc el poble es vagi dotant de coses útils i necessàries. Creim que serà una inversió ben aprofitada per la

gent del poble. Ara seria necessari instal·lar papereres per tot el casc urbà, contenidors de piles, recollida selectiva de paper i cartró, ... Per ventura qualche dia tocarà alguna co-sa més. A més a més aquesta empre-sa, per les festes de Pasqua, va posar una grenadora pels carrers. Endavant.

Alimenta-93

En el reciente ferial del Polígon de Llevant de Palma, del 14 al 18 d'a-bril, es podia visitar una fira d'ali-mentació, la gran majoria dels pro-ductes exposats eren de les nostres Illes. Hi havia demostracions comen-tades per especialistes en el tema, de-gustacions de productes autòctons, tasts de vins i peix comentats, etc.

Apart de tot això volem fer una re-ferència a que hi havia dues finques del terme de Sant Llorenç que també presentaven els seus productes hortí-coles i fruitícoles, elles eren Pocafarina i Son Paparra.

Coratge i endavant amb les mostres de productes de la nostra terra.

Informació del PSM

Dia 28 de març, a la rectoria, n'Antoni Sansó, regidor del PSM a l'Ajuntament de Sant Llorenç, va in-formar el poble d'uns quants punts de gran interès, com eren el tema de les aigües, el contracte del recaptador de l'Ajuntament i la concessió dels fons a una empresa de Manacor. Després d'explicar la postura del PSM en els acords municipals, es varen poder fer preguntes per part del públic.

N'Antoni també va aprofitar per in-formar que en el mes de març va en-trar com a diputat al Parlament de les Illes Balears, en substitució de Sebas-tià Serra, i al Consell Insular, brin-dant-se per qualsevol cosa que neces-sitassin de Palma tots els llorencins. Desitjam a n'Antoni sort en les seves intervencions.

Sol, i de dol

MALLORCA

I ELS MALLORQUINS

Per Jordi Caldentey

Amb aquesta secció que encetam avui, l'autor vol divulgar una miscel·lània de comentaris i d'informacions referents a la realitat històrica o actual del poble mallorquí.

L'objectiu és fer arribar als ciutadans de Mallorca una partida d'informacions sobre les nostres arrels i el nostre present, el coneixement de les quals pot ésser decisiu en aquests moments en què els mallorquins tenim l'ocasió de recobrar el sentiment de poble.

Ja estam que tan sols la voluntat col·lectiva determinarà, en el seu moment, amb quines altres comunitats formarem nació dins Europa. Els llinatges, l'idioma, la història, la cultura, la religió, l'economia, són conceptes que, tots sols, per si mateixos, no determinen la nació de que forma part una col·lectivitat humana si aquesta no els assumeix ni els transforma en sentiment de germanor i en voluntat de consolidar un cos nacional. Però perquè un poble decideixi lliurement quin sentit ha de donar a les seves característiques, històriques o actuals, que el diferencien d'unes comunitats i l'agermanen a unes altres, abans les ha de conèixer.

I aquestes característiques els mallorquins les tenim. Però mentres romanguin, com ara estantisses, rànries, reblides de fliondura, magatzemades dins arxius històrics, dins enciclopèdies dins biblioteques, serà com si no hi fossin. Traguem-les a llum, espolem-les i divulguem-les sempre seguit per tota Mallorca, i els mallorquins podrem decidir, lliurement i amb coneixement de causa, quin sentit els volem donar.

Mallorca, avui

Aquest apartat tractarà de comentaris breus referits a temes que estiguin damunt fulla, actuals i que ens afectin de prop als mallorquins.

Avui cridarem l'atenció sobre una informació que duia un diari de Palma dia 19 de març d'enguany, referida al famós 15% de l'impost sobre la nostra renda que ara el govern de Madrid sembla que vol amollar... Resulta que si aqueix govern deixava de dur-se'n tan sols un 15% de la nostra declaració de renda, l'any passat serien quedats a les Balears **10.413 milions** de pessetes. Mentre que els milions que ens concedí l'estat varen ser tan sols **7.259**.

Poblacions on Mossèn Alcover trobà el llinatge Alomar

Com veim, quasi tots els doblers que pagam amb impostos se'n van... i no tornen! ¿No comença a ser hora que els mallorquins reforcem i votem partits de ca nostra que estiguin disposats a reclamar allò que per justícia ens pertoca i a defensar amb les dents estretes els nostres interessos?

Els nostres llinatges

Aquest apartat, referit als nostres llinatges, adesiara sortirà perquè els mallorquins en coneguem el significat original i perquè vegem reflectida la seva extensió damunt el mapa del territori on es parla la nostra llengua. Si cap lector té interès en comprovar aquesta informació, pot consultar el diccionari Alcover-Moll i l'obra *Els llinatges catalans*, d'En Francesc de B. Moll.

ALOMAR (També escrit *Alomà*, *Alumà*, *Aulomar*, *Olomar* i *Alomart*). Començarem amb aquest llinatge, que Mossèn Alcover va trobar estès per les poblacions que veim en el mapa.

L'origen del mot és germànic. (Alerta a confondre el mot, la paraula, amb les famílies que s'hi anomenen).

Ve del nom propi *Aldemar*, que vol dir 'vell famós', i presenta la variant *Oldomar* en antics documents germànics. En els documents primitius de Catalunya, hi surten les formes *Ollomare* (any 894), *Aldemarus* (898), *Olde-mar* (1003), *Ollomar* (1015), i *Ellemarus* (1032).

Dia 17 d'abril, la Junta Directiva de l'Associació Juvenil Lleure a Lloure es va reunir per tractar tots els punts d'interès, i per mantenir un contacte continuat.

Els temes més importants que varen ocupar el temps disponible varen esser la campanya de captació de socis, la instauració de les BASES per a la confecció del logotip per a l'associació, i finalment les idees que podien dur endavant cada una de les Comissions, que ja s'han posat a treballar.

En relació a la campanya de captació de socis, moltíssimes de les idees que varen sortir eren innovadores. En destacam algunes: a poc a poc, i a mesura que anem fent feina, mirarem de confeccionar un video que vagi explicant què feim i per què ens volem posar al davant d'una sèrie d'activitats; també, penjarem una pancarta a un dels carrers centrals de Sant Llorenç... A més, farem cartells, trípics, crides, i moltes altres coses més.

Una Associació que no compta amb un fons econòmic no pot funcionar. Per tant, cada soci haurà de pagar

1200 pessetes anuals quan s'inscriu. Això, però, durà una sèrie d'avantatges: descomptes, material elaborat per l'associació, informació, possibilitat de conèixer gent nova, participar en les activitats de *Lleure a Lloure*, etc. Tenim previst demanar reduccions de preu a les entrades dels concerts que organitzi l'Ajuntament, etc. Com s'ha de pagar? Podeu anar, a partir de dia 3 de maig, a ingressar aquesta quantitat al Banc de Crèdit Balear, al compte que l'associació juvenil hi té obert.

Si voleu participar en la confecció del logotip per a l'associació, vos heu d'ajustar a les següents Bases:

1.- Hi ha de constar, com a mínim, el nom de *Lleure a lloure*.

2.- S'ha de presentar l'original en foli de mida DIN A4.

3.- A l'anvers del logotip no hi han de constar les dades personals de l'autor, sinó que s'han de detallar al revers.

4.- El termini de presentació acaba dia 21 de maig.

5.- Els resultats s'han de presentar a qualsevol de les biblioteques muni-

cipals del terme de Sant Llorenç des Cardassar.

6.- Cada participant pot presentar tants de logotips com vulgui.

7.- Totes les creacions s'exposaran a Ca Ses Monges.

8.- El Jurat estarà compost per tots els membres de l'associació, que dia 29 de maig es reuniran en assemblea general.

9.- El logotip guanyador quedarà en poder de l'associació. Els altres podran esser recollits dia 5 de juny, d'11 a 13 h. a Ca Ses Monges.

10.- El premi consistirà en una camiseteta amb el logotip guanyador, una subscripció gratuïta per a 2 anys a l'associació (llevat que sigui menor de 14 anys o major de 30), a més d'un substanciós premi de 5000 pessetes.

Si voleu més informació sobre *Lleure a Lloure* contactau amb qualsevol dels nombrosíssims membres, o apunteu-vos-hi tot d'una. Hi ha molta feina a fer, però també molta de GRESCA.

Associació Juvenil *Lleure a lloure*

La darrera rondalla mallorquina (III)

-Res -digué en Marc-. Agafau aquesta bossa i treieu-ne tot el que vulgueu per dinar -proposà en Marc, mentre els donava la bossa màgica-. Quan arribi la vostra dona, rei Joan, digueu-li que el que duia per dinar serà per sopar, i tots quedareu tan contents.

-Ell teniu raó, Marc! Gràcies per la idea i pel dinar.

-De res, rei Joan, de res! Me'n vaig, m'esperen no sé ben bé on! Ah! Si veis una princesa que estigui cercant qualcú que l'ajudi, digueu-li que m'heu vist.

-Així ho farem. Adéu! -digueren els tres germans amb la boca plena.

Camina caminaràs en Marc s'anava estranyant de que encara no fes fosca, car ja eren prop de les set i mitja de l'horabaixa.

Estava pensant això quan destrià, enmig d'una muntanya, en Clarimclaraina-Fosquimfoscaïna, l'amic d'en Bufim-Bufaina.

El pobre home estava tot falló. En Marc pujà a la muntanya, desmuntà del cavall i li digué:

-Alabat sia Déu!

-Per a sempre sia alabat!

-I què teniu, si no és molt demanar?

-Jo vos ho diré. Quan he hagut dinat m'he ajagut una estona, m'he tret les alforges i m'han rodolat muntanya avall. S'han perdudes dins d'aquell pinar -diqué en Clarimclaraina-Fosquimfoscaïna.

-No vos poseu així, home de Déu! -digué en Marc-. Veis aquella al.lota que travessa aquella camada? Doncs

és na Tricafaldetes. Ella en sap molt, de cercar coses dins un pinar; el seu pare s'encarrega, indirectament, d'ensenyar-li aquesta feina. Cridau-la i vos ajudarà.

-Gràcies, Marc; no oblidaré el que heu fet per mi.

-Escoltau, si veis una princesa necessitada d'ajuda, li voldreu dir que m'heu vist?

-És clar!

-Adéu siau, doncs.

Tot d'una que en Marc hagué baixat de la muntanya es féu fosc, senyal de que el darrer personatge havia trobat les seves alforges. Baixà del cavall, resà un parenostre i s'adormí.

L'endemà el despertà la veu d'una donzella, a la matinada. Quan badà els ulls veié al seu davant una donzella més garrida que les donzelles de les tres taronges, més hermosa que una flor romanial, més aguda que na Catalineta des Fustet i més sabuda que la Fada Morgana.

-Qui sou vos? -demanà en Marc.

-Sóc la princesa Maria, la protagonista d'aquesta rondalla. M'han dit que havíeu vingut, i sé que és per ajudar-me; vos he sortit a camí.

-Estimada princesa, em voldríeu resumir una mica l'argument de la rondalla, perquè jo la pugui acabar a temps? -demanà en Marc.

-És clar, però no en tenim gaire, de temps. Sóc la típica princesa de la típica rondalla mallorquina. Filla de rei, hermosa, llesta... però jo no he pogut trobar aquell típic príncep de les rondalles! Em sent incapaç d'enamorar-me, i mentres em senti així la rondalla que ens ocupa no podra tenir mai fi.

-No vos preocupeu, princesa. El vostre problema té possible, encara que no fàcil, solució. El que hem de fer, durant aquests dos dies i una nit que em queden de temps, és trobar un príncep del que vos enamoreu i el qual s'enamorarà de vos.

-I com ho farem, això? -demanà, preocupada, la princesa.

-Tranquil.la, aquest és el meu món; hi ha d'haver alguna solució -la tranquil.litzà en Marc-. El que hem de fer ara és seguir aquest camí, i ja veurem on ens porta.

Pujaren tots dos damunt el cavall d'en Marc, i camina caminaràs, anaven passant les hores i les terres.

A la fi arribaren a una vila. Com que ja era hora de dinar, decidiren quedar-se allà i anar a dinar a un hostal.

Mentres dinaven, en Marc, mogut per un impuls incert, s'aixecà de la taula i digué a la princesa:

-Princesa, perdonau-me i acabau de dinar. Tornaré tan aviat com pugui.

Sortí al carrer, pujà damunt el cavall i se n'anà al palau d'aquella vila.

Demanà entrevistar-se amb el rei. Tot d'una el varen prendre per boig, però quan en Marc els digué que podia guarir el príncep de la seva malaltia, els soldats li digueren:

-D'acord, pots entrar. Però si no el guareixes pots estar segur de que la teva vida no durarà més que el temps de dir "Amén".

En Marc acceptà aquestes condicions.

Mentres era conduït a la presència del monarca se li anaren passant pel cap tots els fets de la història que estava vivint; sabia que no hi havia cap tipus de coordinació entre ells, però no s'aturava a pensar-hi. Sabia que el príncep, en sentir el nom de la princesa, es guariria de la malaltia, així com també havia sabut, per intuïció, que el príncep estava malalt.

Tot això se li passà pel cap en qüestió de dècimes de segon; no s'aturava a pensar les coses, simplement les sabia.

(Continuarà)

Magdalena Umbert

Un noticiari de finals del segle XV (VI)

1490

14 novembre.- Ahir que era diumenge que comptàvem XIII de novembre, lo honorable capítol e tot lo clero de Mallorca, considerant la gran ofensa és estada feta contra nostre senyor Déu lo dia dels morts per causa de les nafres e escampament de sang són estades fetes en la església de Sent Francesc, segons apar damunt, perquè nostre senyor Déu remeta la dita ofensa e no'ns do la punició que justament merexem e perquè nos do pau e concòrdia, se ha feta processó entorn la Seu e sa ha dita en la Seu la missa del primer goig: demanant a Déu nos hage misericòrdia.

15 novembre.- Lo dia present que és dilluns a XV de noembre per quant lo dia dels morts per causa de la brega de Sent Francesc cessaren molts sufragis e beneficis que's foren fets per les ànimes de Purgatori, ha ordenat per ço lo honorable capítol e clero que lo dia present, en cascuna església, se són dites misses conventuals e fetes absolucions generals per totes les ànimes de Purgatori. Totes les ànimes dels difunts, per la misericòrdia de Déu descansin en pau.

16 novembre.- Aquest dia per causa de la brega seguida en la església de Sent Francesc, per la qual fonc feta gran ofensa a Déu, per placar la Majestat sua, fonc feta processó general de tot lo clero e frares amb les creus de les parròquies. Partí de la Seu e anà a Sent Francesc, fonc fet en dita església lo ofici o missa de Cruce la qual dix lo bisbe. Fonc-hi

fet sermó lo qual féu lo gordià de Nostra Dona dels Àngels, pres per tema Comata est universa Civitas. A la darrerria trec un crucifixi cridant: senyor ver Déu misericòrdia! La processó se'n tornà a la Seu. Per la processó foren fetes les estacions de Corpore Christi. Deo gratia. Los jurats no foren en dita processó.

1 desembre.- Aquest dia, o pus ver la nit passada, partí la galiota amb la qual se'n anaren per anar en Cort del senyor Rei, mossèn Hugo de Pacs e mossèn Pere Miquel de Sent Joan, cavallers, e assò per causa de la brega de Sent Francesc.

2 desembre.- Diu-se que anit passada hic ha partit un llaüt; creu-se que és per encontrar los qui van amb la precedent galiota. Déus que hi ajut.

6 desembre.- Lo dia passat partí lo graciós Martí Venson amb la calavera d'en Valls per València. Lo dit Martí Venson se'n porta, segons se diu, lo procés de la brega de Sent Francesc, de la qual dessus és feta menció.

10 desembre.- Aquest dia, a l'aula reial segons és acostumat, el magnífic Antoni Nadal, professor en arts i medicina, va pronunciar les *conclusions* i parlament molt bé i amb elegància.

22 desembre.- Lo dia passat que era lo dia de Sant Tomàs, són estats penitenciats per los reverends inquisidors XXV conversos entre hòmens i dones, ço és, XVIII dones e set hòmens qui han demanada vènia e assò per lo crim d'heretgia e apostasia; entre los quals era Gabriel Vidal mercader e sa muller etc. Han feta la processó acostumada amb mitres al cap e gramalles de cànem blau e après han estat a la Seu al cadafal. Ha fet lo sermó mestre Rafel Garcia de Sant Domingo.

1492

18 gener.- Lo dia proppassat que era festa del gloriós Sant Antoni, ar-

ribaren a la Cort del senyor Rei lletres amb les quals Sa Altesa escrivia als lloctinents generals, jurats e procurador reial de la presa havia feta de la ciutat de Granada, les quals lletres aportà un home de la dita Cort per les estrenes ... anar a la Seu los dits oficials e cantar lo Te Deum etc. Fonc manat fossen fetes alimares la nit venint reservada major delibriació per a majors festes e alegries. E après dijous a XXVIII de gener fou delibriat se fessen tres festes solemnes ço és, dissabte, diumenge e dilluns prop vidents e V dies alimares e vuit dies fèries repentines et àlia reservada encara delibriació per a fer altres coses. Aprés a XXVII de gener fonc delibriat se fessen alimares tots los dissabtes e diumenges als vespres fins lo darrer diumenge de Carnestoltes e foren prorrogades les fèries en la part forana fins a XII de febrer.

26 febrer.- Lo dia proppassat que era diumenge a XXV de febrer se devia traure lo estendard e penó reial a causa de la conquesta de Granada e per lo temps plujós fo prorrogat per avui que era dilluns e per quant així mateix plogué fonc prorrogat fins a diumenge primer vident, e per quant les gents eren totes dades a les festes lo senyor lloctinent a suplicació dels magnífics jurats manà que fossen fetes fèries a les Corts d'ací lo darrer dia de Carnestoltes inclusive. Lo diumenge après que lo dit estendard se devia traure plogué e fonc prorrogat per a les festes de Pasco e les juntes qui's devien fer lo dit dia feren-se lo primer diumenge de coresma amb gran pompa, festa e sens dan e perill algú a Déu gràcies.

1493

22 febrer.- Processó a la plaça del Peiró i sermó per pluja.

Ramon Rosselló

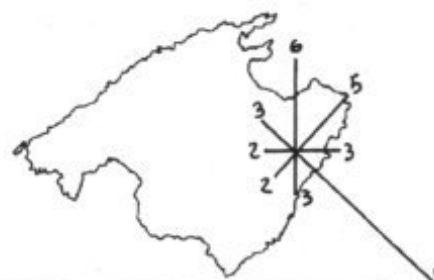

Resum comparatiu del mes de març

Pluja en el terme

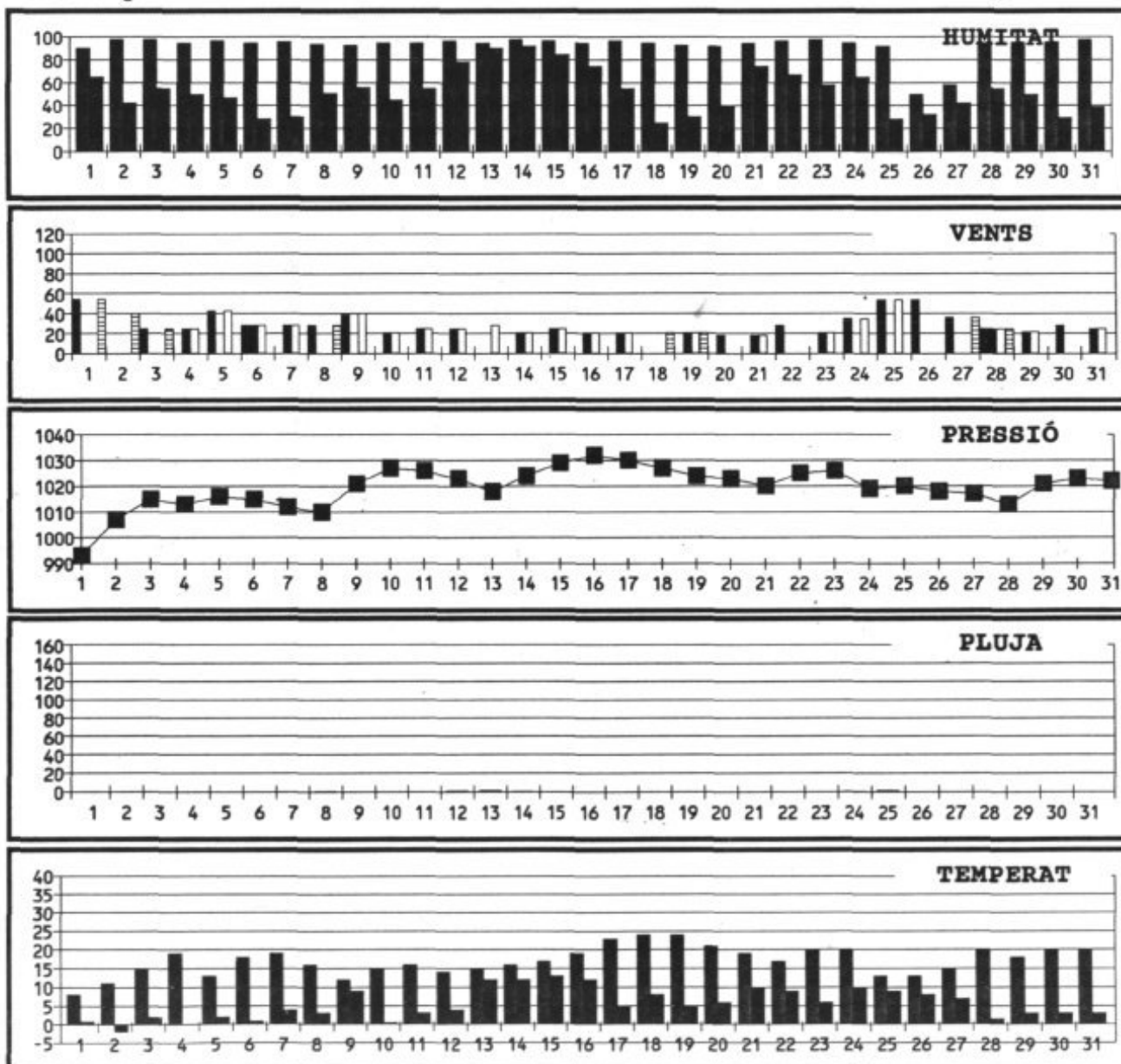
	1992	1993		
Temperatura màxima	25	24	Ses Planes (Ca'n Toni)	10
Temperatura mínima	2	-2	Son Vives (Ca'n Pedro)	5
Temperatura mitja	11'8	11'2	Son Roca	7'5
Temp. màx. mitja	16'9	17	Sa Fontpella	7'8
Temp. mín. mitja	6'8	5'5	Sant Llorenç (Ca'n Xesc)	7'2
Boires	3	1	Son Sureda (Ca'n Tomeu)	-
Tempestes	4	-		
Calamarsa	2	-		
Pluja (l/m2)	31'7	7'2		
Dies de cel serè	6	13		
Dies de cel cobert	13	4		
Dies de cel nuvolat	9	14		
Gelades	-	8		
Pols d'Àfrica	2	1		

Des d'on ha bufat el vent

Ca'n Xesc

Estació pluviomètrica B-480
Sant Llorenç

Fems (VI)

Encara que ens costi imaginar i creure que les petites piles que feim servir per a la llanterna, la ràdio, el rellotge, la càmera fotogràfica, els aparells mèdics, etc. tinguin cap efecte sobre la salut i la natura, hem de dir clarament que les piles són molt perilloses.

Una pila és un dispositiu capaç de produir energia elèctrica a partir de reaccions químiques. La primera pila va ser creada per Volta a finals del segle XVIII. Les piles actuals deriven de la pila ideada per Leclanché a finals del segle passat.

En principi, la pila es compon de dos electrodes submergits en una solució química (electrolit), un de positiu i un de negatiu. Dins la pila de mercuri (del tipus "botó") l'electrode negatiu és de zinc, i el positiu de mercuri.

Totes les piles duen una identificació: les lletres corresponen al tipus i el número a la mida. Hi ha piles que contenen mercuri, cadmi, plom i altres metalls pesats, que contaminen el medi ambient i són molt perilloses per a la salut humana. Aquests metalls tenen una durada mitjana molt superior a la de diverses generacions.

Durant el seu ús la pila és hermètica, però als femers rep el mateix tractament que els altres fems, acabant per rovellar-se i obrir-se, deixant escapar el seu perillós contingut: els metalls pesats, que poden contaminar l'aigua dels aqüífers. Una sola pila pot afectar 5.000 m³ d'aigua.

Si van a para a una incineradora surten en forma de fums i contaminen l'aire.

El mercuri és el més estès entre els metalls pesats contaminants. En estat pur és poc tòxic, però transformat per certes bacteries es converteix en una substància molt perillosa: el metilmercuri. És absorbit pels éssers vius (ocells, peixos, l'home, etc.) i s'acumula en les seues teixits arribant a concentracions tòxiques.

El cadmi és també extremadament tòxic: actua sobre els ronyons i el fetge, és cancerígen i un dels principals contaminants que afecten la vida aquàtica. Al voltant del 50% del mercuri i el 25% del cadmi emprat als Estats Units és per a la fabricació de les piles.

Una gran part de les piles emprades són de tipus "alcalí", o "2.000" amb un 1% de mercuri. Les piles de botó en poden tenir molt més, o contenir liti tòxic. El volum de consum de piles de botó a Europa és del 10 per persona i any.

La mitjana anual del mercuri que s'empra en les piles supera quatre vegades els límits sobre la quantitat de mercuri permesa en els fems.

Cal diferenciar piles i acumuladors. Els acumuladors són recarregables, això permet utilitzar-los un cert nombre de vegades. Si utilitzam moltes piles cal utilitzar acumuladors, encara que contenen cadmi, duren molt més temps que les piles alcalines.

Renunciar a les piles i acumuladors és de tota manera la millor solució. Connectant els aparells a la xarxa elèctrica o molt millor encara utilitzau energia solar.

Si feis servir poques piles, utilitzau les de carbó-zinc. La seva dosi d'elements tòxics és més feble. No recarregueu mai una pila normal, us podria explotar.

No tengueu les piles amb aliments o medicaments i no deixeu que els nins juguin amb elles ni molt manco que se les duguin a la boca.

No podem seguir com abans, no podem tirar una sola pila més als fems ja que això pot afectar greument la nostra salut.

Cal tornar totes le piles usades. Avui hi ha tècniques per a extreure el mercuri i altres metalls de les piles a fi de tornar a utilitzar-ho.

Cal utilitzar piles sense contingut tòxic, substituint les piles salines per les ecològiques; demanau als comerciants piles alcalines no contaminants. Cal col·laborar amb qualsevol campanya de recollida de piles que es realitzi en el nostre entorn.

Cal separar les piles dels altres fems i tornar-les als llocs on es compren o llençar-les als contenidors per a piles.

El tren

El Grup Parlamentari del PSM i EEM ha presentat al Parlament de les Illes Balears una Proposició no de Llei en la que es demana que es tornin a posar en funcionament les línies de ferrocarril, actualment interrompudes des d'Inca-Arta i Inca-Sa Pobla.

L'alternativa del ferrocarril no és una utopia, malgrat resti oblidada per l'Administració. Existeixen unes instal·lacions en desús però recuperables, amb una inversió considerable encara que no desproporcionada si la comparem amb el cost de les carreteres.

Per altra banda, l'augment progressiu del parc automobilístic fa que les carreteres siguin cada vegada més intransitables i l'alternativa del tren, malgrat no solucionàs tots els problemes, constituïria una altra opció, més econòmica i ecològica, que la utilització del vehicle particular.

S'ha anunciat per part de les autoritats de l'Estat espanyol que dins el Pla Director d'Infraestructures s'invertiran a Balears 159.000 milions de pessetes.

El PSM-Nacionalistes de Mallorca demana que es destini una part d'aquests milions a la reinstauració de les línies ferroviàries actualment en estat d'abandonament.

Mateu Puigròs

Amb motiu de les pròximes festes patronals de Son Carrió i com a introducció a aquestes hem considerat interessant fer una sèrie de preguntes al delegat de batle de Son Carrió.

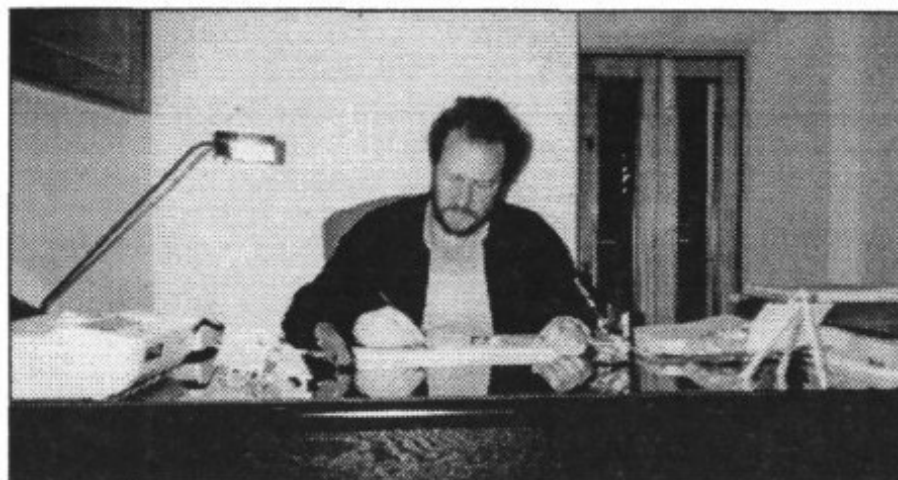
Ens agradaria saber com s'organitzen les festes de Son Carrió. Hi ha alguna comissió o encarregat de festes?

Normalment es fa una reunió amb la gent interessada. Solem ser quaranta o cinquanta; a part d'això, cada grup o entitat sol organitzar la seva pròpia festa. Per exemple, la Tercera Edat organitza l'exposició de fotografies antigues, el ball de bot l'organitza l'Escola de Ball de Son Carrió, i llavors hi ha un grup de gent relacionada amb l'agricultura que organitza la fira, que és una cosa nova per enguany. La diada infantil és organitzada per l'APA, i la comèdia també serà duita a terme per gent del poble.

Ja veim que la participació popular no hi manca, però quina importància creus que té el fet que gran part de la festa o actes siguin promoguts pel poble?

Si la gent no hi participàs, el poble actuaria únicament com a espectador, però en aquests darrers anys hem aconseguit que això no sigui així, sinó, que la gent faci la festa, hi participi i ho organitzi; així tenim unes festes populars. Ara bé, sempre hi ha algun acte més espectacular que els altres que no és organitzat pels carrioners, però això no lleva llum a la resta d'actes.

Per exemple, la festa que feren l'any passat els al.lots en el Festival Hi-Fi va esser una de les coses que més agradà, i tothom en quedà alabat, ja que els al.lots ho feren beníssim, i era una festa que s'organitzà en poc temps, i m'imagino que enguany encara s'haurà millorat, perquè hem començat amb molt més temps. També, concretament, el teatre va sorprendre

tothom, degut a que ningú no creia que un grup de Son Carrió que era el primer pic que actuava pogués *treure els papers* que va treure a la comèdia.

Un altre fet destacable és la torrada, que és un dels actes on també hi va tothom, i que també és organitzada pel poble. S'ha intentat fer el mateix en altres pobles, però no ha tengut l'èxit que té aquí.

I creus que això és degut a que Son Carrió és un poble petit, on tothom es coneix?

El fet que Son Carrió sigui petit és un seriós avantatge, encara que realment el poble no sigui tan petit com sembla. El fet que la gent es conegui i es relacioni amb l'altra gent permet que la festa sigui més activa, dinàmica i col.laboradora del que podria esser en un poble més gran. Això fa que la torrada sigui una cosa que arriba més enllà d'un simple sopar, ja que la festa consisteix en sopar i després participar en el ball. Apart d'això, el realitzar una torrada ben feta implica l'existència d'un grup de col.laboradors de més de cinquanta persones que desinteressadament s'encarreguen de posar ordre. Tot això, una cosa vinculada amb l'altra, fan que una torrada en un poble petit tenguí èxit. Aquest tipus de coses són impensables en pobles grans, encara que la gent hi participàs, i noltros amb això en tenim l'experiència de la festa de la Sardina, o la festa de la torrada, on en un poble gran l'organització no podria absorbir tanta

gent. Aquí hem arribat al límit i al punt ideal. Més gent faria complicades les coses a l'organització.

Enguany heu tengut importants retalls pressupostaris. Quina solució ens podeu donar?

Retalls pressupostaris n'hi ha hagut moltíssims en tots els sentits. A l'Ajuntament tenim una partida amb uns pressuposts per festes, que enguany encara no està aprovada. Comparant amb l'any passat, hi havia per totes les festes del terme i totes les actuacions 17 milions de pessetes, i enguany s'ha reduït a 10 milions en total. Aleshores hem hagut de reduir bastant. El fet de que enguany l'acte principal de les festes sigui la fira, en principi, no suposa un gasto adicional respecte a les coses que feim els altres anys, ja que llevat de les races autòctones, que és el més car, -però són doblers ben gastats, ja que hi ha una gran feina feta de molts d'anys de recuperació- les altres coses no impliquen un gasto elevat. Això de les races autòctones és molt important ja que així podem veure animals propis d'aquí. Si aquesta gent no s'hagués dedicat a això, en aquest moment ja no es podrien contemplar alguns dels exemplars autòctons. De totes formes, hem demanat una subvenció a la Conselleria d'Agricultura i també hem demanat a la Caixa Rural que participi directament amb l'organització de la fira. A la Banca March, li hem oferit la possibilitat de que patrocini els actes esportius que

es faran en les festes. Tots aquests actes esportius es concentraran en el diumenge dia 2, una setmana abans de començar les festes oficials. Ho feim així per poder emprar el polisportiu i que no hi hagi els inconvenients d'altres anys, quan havien de desmuntar el cadafal per poder jugar, i després s'havia de muntar altre cop. Els esports seran de diferents modalitats i categories. En total, el promig de subvencions possiblement arribi a les 750.000 pessetes. Aleshores ens queda un pressupost bastant reduït.

Cada any diuen que s'ha de baixar el pressupost de les festes de Son Carrió perquè no hi ha doblers, però llavors a Sant Llorenç les festes són espectaculars. Tornarà a ésser així enguany?

Bé, enguany ja hem xerrat un poc de les festes de Sant Llorenç. L'any passat hi havia el Centenari, cosa que permeté una certa flexibilitat en el tema dels pressuposts. Enguany teòricament el pressupost també es veurà reduït a Sant Llorenç, i no es podran dur grups d'aquests que cobren tant, ja que avui en dia ja és impossible recuperar ni el 50% en taquilla, pel que es descarten aquests tipus d'actuacions.

Quins actes de les festes destaquen per damunt dels altres?

Que es pugui destacar per damunt dels altres està la fira, on hi haurà les races autòctones, que a més duen una colla de cavalls, ases, vaques, ovelles, cabres, gallines, ànneres, coloms de casta grossa i petita, gavatzuts, tots mallorquins. I apart de les races autòctones, hi haurà una exposició-concurs de cans, una de cavalls no mallorquins, i encara està per confirmar si vendran vaques. També intentem dur aquesta organització d'aviram que hi ha per Montuïri i una exposició de cans rateres de Montuïri, que duren en total més de cent animals que s'exposaran en la plaça de l'església. Per acabar, hem convidat a cases comercials com la Seat, Renault, Peugeot, Fiat... i també esperam

donar cabuda a les cases de tractors i encara no s'ha confirmat l'edició d'un programa especial d'*Antena-3 Capdepera*, que aniria informant dels transcurso de la fira, i faria entrevistes a la gent relacionada. Aquest programa s'emetrà diumenge dia 9 el matí, durant el transcurs de la fira.

Apart de la fira, hi ha altres novetats destacables respecte a altres anys, o se segueix la mateixa línia?

Bé, bàsicament hi ha la diada esportiva, que ja té una importància més grossa que la que tenia en altres

El fet que Son Carrió sigui petit és un avantatge, encara que realment no sigui tan petit com sembla.

anys. Després hi ha la diada infantil, que serà dilluns dia 10, i el dissabte 8, la festa dedicada a la Tercera Edat. També cal destacar el concurs de ball de saló després de la torrada, on s'haurien d'apuntar moltes parelles, tant de Son Carrió com de fora poble. Després del concurs hi haurà ball a granel per tothom. El ball de bot torna agafar la força que tenia abans i serà el divendres, després del pregó, que enguany el pronunciarà Gabriel Frontera, l'anterior rector de Son Carrió amic nostre de tota la vida.

En el ball de bot actuaran Tremudança, Aires de Pagesia de Sant Joan

i el grup Sis Som, organitzat per l'Escola de ball de Son Carrió, que és una associació que està preparant els seus estatuts actualment.

Fa un parell d'anys que hi ha actes que es repeteixen, com l'exposició de pintura, races autòctones, etc. Quin futur té això?

Jo crec que la fira tindrà continuïtat si surt bé, ja que val la pena seguir una iniciativa tan bona. És una cosa important, ja que en els pobles més propers crec que no en fan. El certamen de pintura ja se celebra per cinquena vegada, i ens permet dotar d'obres d'artistes importants l'oficina de la delegació i altres llocs, i també hi haurà una exposició de fotografies antigues organitzada per la tercera edat.

Per acabar, què diries a tots els carrioners perquè les festes fossin molt més participatives i que vengués el màxim de gent possible.

Jo diria més o manco el que dic cada any, hi ha una gent que fa feina perquè les coses surtin bé, però no hi poden sortir si la gent no hi participa. Participar vol dir assistir a tots els actes que, començant per la jornada esportiva, el pregó, i especialment la fira. També els demanaria que visitassin l'exposició, que és l'aspecte més cultural de les festes. També hem de tenir en compte que el matí de la fira es realitzarà el concert a càrrec de la banda de música de Sant Llorenç, que animarà la gent. Quedau tots convidats.

A. M. Calafat i J. Bassa

— CIAL. —

ES PUIG C.B.

—INSTAL·LACIONS SANITÀRIES—

C/. NOU, 37 - Tel. 83 82 99 SANT LLORENÇ

Musset, un romàntic de temps oblidat (i II)

Qui ets tu, tu que dins aquesta vida
Veig sempre sobre el meu camí?
Jo no puc creure, amb ta melancolia,
Que siguis mon malvat Destí.
Ton dolç somriú té massa paciència,
I tes llàgrimes massa pietat.
Veient-te estim la Providència.
Fins el teu dolor és germà del meu;
S'assembla a l'Amistat.

Qui, doncs, ets tu? -No ets el meu bon àngel,
Ja que no m'adverteixes mai.
Tu em veus els mals (és una cosa rara!)
I m'esguardes sofrir.
D'ençà de vint anys fas la meua via,
I no sabria anomenar-te.
Qui, doncs, ets tu, si és Déu el qui t'envia?
Em somrius i no compartim la joia,
Em planys i no em consoles gens!

Aquest vespre encara t'he vist aparèixe'm
Era una tristíssima nit.
L'ala dels vents batia a la finestra;
Jo era sol, vinclat sobre el llit.
Hi esguardava un indret molt estimat,
Teb encara d'un bes ardent;
I pensava com les dones obliden,
I sentia un esquinçall de ma vida
Que s'esqueixava lentament.

Reunia cartes de la vigília,
Cabells i deixalles d'amor.
Aquest passat em cridava a l'orella
El seus eterns juraments d'un dia.
Contemplava aquestes relíquies sacres,
Que em feien tremolar la mà:
Llàgrimes del cor pel cor devorades,
I que els ulls que les havien plorades
No reconeixeran demà!

Dins un tros de burell embolicava
Eixes runes dels jorns felïços.
Em deia que aquí baix el que roman
És una metxa de cabells.
Talment un bus dins la mar profunda,
Em perdia dins tant d'oblit.
De tots costats hi tornava la sonda,
I plorava, sol, lluny dels ulls del món,
El meu pobre amor sebolit.

Anava a segellar de cera negra
Aquest fràgil i car tresor.
Anava a tornar-lo i no podent creure-hi
Tot plorant encara dubtava.
Ah!, dona feble, orgullosa insensata,
Malgrat teu, te'n recordaràs!
Per què, gran Déu!, mentir al seu pensament?
Per què aquests plors, eixa gorja oprimida,
Aquest sanglots, si no estimaves?

Sí, llangueixes, sofreixes i, a més, plores;
Més ta quimera és amb nosaltres.
I bé!, adéu! Ja comptareu les hores
Que me separaran de vós.
Partiu, partiu, i dins el cor de gel
Emportau l'orgull satisfet.
Jo sent el meu encara jove i viu.
I molts de mals podran trobar-hi lloc
Sobre el mal que vós m'havau fet.

Partiu, partiu!, la Natura immortal
No vos ho ha volgut donar tot.
Ah!, pobra infant, que voleu esser bella,
I no sabeu pas perdonar!
Anau, anau, seguiu el vostre fat;
Qui vos perd no ho ha perdut tot.
Llançau al vent nostre amor consumit; -
Déu etern!, tu, que jo tant he estimat,
Si parteixes, per què m'estimes?

Més de sobte he vist dins la nit ombrívola
Una forma lliscar en silenci.
Sobre la cortina he vist passar una ombra;
Ve a asseure's sobre el meu llit.
Qui ets, apagat i pàl·lid visatge,
Ombriu retrat vestit de negre?
Què vols de mi, trist ocell de passatge?
És un somni va?, o és ma pròpia imatge
Que percebesc dins el mirall?

Qui ets, espectre de ma juvenesa,
Pelegri que res no ha deixat?
Digues-me per què et trob sempre seguit
Assegut a l'ombra on jo pas?
Qui ets, digues, visitant solitari,
Hoste assidu dels meus dolors?
Què has fet per seguir-me sobre la terra?
Qui ets, digues, qui ets, el meu germà?,
Que just véns els dies que plor?

La Visió

-Amic, tenim el mateix pare.
Jo no som l'àngel de la guarda
Ni el malvat destí dels humans.
Aquells que estim, jo no sé pas
De quin costat se'n van llurs passos
Sobre aquest fang on som nosaltres.

Jo no som ni déu ni dimoni,
I tu m'has cridat pel meu nom
Quan m'han anomenat germà;
On tu vas jo sempre hi seré,
Fins al darrer dels dies teus,
On m'asseuré damunt ta làpida.

Traducció de **Jaume Galmés**

El cel m'ha confiat ton cor.
Quan t'acorin els teus dolors,
Acut a mi tranquil.lament.
Et seguiré sobre el camí;
Però no puc dar-te la mà,
Amic, jo som la Solitud.

Per Mallorca

Des de les primeres eleccions democràtiques, les de 1977, les Illes Balears han anat enviant els seus representants al Parlament de Madrid.

La seva presència ha estat tan discreta, tan callada, que sembla com si mai no haguéssim tengut cap representant.

Una cosa és ben certa, els diputats i senadors de les Illes Balears, tant els del PSOE com els del PP, no han parlat gairebé gens a Madrid. I sobretot no ho han fet amb veu pròpia.

Sempre han tengut una actuació de tot sotmesa a la disciplina imposada pel seu grup. Tots ells han estat uns dòcils servidors dels interessos de les seves respectives formacions polítiques centralistes.

En alguns casos fins i tot han assolit la condició de funcionaris destacats del seu grup, però la majoria d'ells només han estat diputats pitjorats, o han format part de la claca que serveix per a glorificar les intervencions dels seus líders, tot plegat, ben penós.

Cap d'ells ha traslladat al Parlament de Madrid la problemàtica de

les Illes Balears.

A més si feim un repàs de currículums parlamentaris dels diputats i senadors illencs a Madrid, descobrirem que, en les poques ocasions en què el Parlament de l'Estat ha dedicat la seva atenció a les Illes Balears, les seves actuacions han acostumat a esser indignes amb les necessitats d'autoidentificació nacional i de competències de gestió que té la nostra Comunitat. A Madrid, tan el PP com el PSOE sempre han fet befa de la nostra identitat històrica nacional. I és que, a servidors de la *nación española* no els guanya ningú.

Tant el PP com el PSOE representen els sectors ideològics que han fet de la claudicació davant el centralisme la font del seu poder.

A Madrid, el PP i el PSOE ens han frustrat massa vegades la voluntat de la nostra Comunitat Autònoma d'ampliar el seu nivell de competències. A Madrid, el PP i el PSOE no volen que els mallorquins siguem com els catalans, els bascos, els gallecs, els andalusos, els valencians, els canaris, etc. Tots ells tenen moltes més competències que noltros.

A Madrid, el PP i el PSOE ens prenen per una petita província, que sols els interessa perquè cada any els enviam uns doblers per no tornar mai més.

Si hem de ser sincers, hem de reconèixer, a més, que les Illes Balears no som mals pagadors. Juntament amb Catalunya som la Comunitat Autònoma que més aporta al tresor d'Espanya, però també som la que menys rep d'aquest tresor.

El Ministeri d'Hisenda pispa a cada ciutadà de les nostres Illes -inclosos jubilats, pobres de solemnitat, nins de uè i defraudadors- l'hermosa xifra de 215.000 pessetes, i no hi comptam les cotitzacions a la Seguretat Social ni a l'INEM. Per cert, no tenim coneixement que cap parlamentari d'aquests de Madrid s'hagi atrevit mai a oposar-se a aquest espoli que patim.

Per això, ens fa falta a Madrid una veu que tengui el coratge de traslladar les reivindicacions de la nostra gent, sense por i amb honestedat.

En aquests temps de desil·lusions, corrupcions i enganys, fa falta a Madrid una veu coherent, una veu diferent, una veu que ens torni la il·lusió i l'esperança.

Antoni Sansó

PSM-Nacionalistes de Mallorca

Joieria Femenias

**l·listes de nocess
objectes de regal**

Rector Pasqual, 8
Tel. 569072
Sant Llorenç

MOTS ENCREUATS

Horizontals: 1.-Avidesa. Ca. 2.-Cops forts que hom rep, o dóna, esp., amb el palmell de la mà. Pronom. 3.-Cent-u. Consonant. Poc animós, no gens agosarat, per una manca de confiança en sí mateix. 4.-Qualitat de lúcid. Mamífer solípede. 5.-Adverbi. Substància resinosa aromàtica que flueix de certs arbusts. Consonant. 6.-Vas en forma de nau on es guarda l'encens per a les cerimònies del culte. Part d'un ormeig de pesca on van enganxats els ploms. 7.-Lloc on s'adora a Déu, a un ídol... Terminació verbal. 8.-Antic nom de la torre en el joc d'escacs. Consonant. Punt del qual un feix de raigs divergents sembla provenir. 9.-Cadascuna de les branques divisions d'una cosa ramificada. 10.-Símbol del carboni. Al rev. Article. Al rev., en l'antiguitat poema líric. Nom de lletra. Símbol del sofre. 11.-Planta de la família de les umbelíferes de llavors carminatives i aromàtiques. Inflorescència en cima en que cada eix produeix dues rames. 12.-En petita quantitat. Al rev., acció de fondre o de fondre's. Mota musical.

Verticals: 1.-Posa coses una damunt l'altra fent piló. Individu com a formant part d'una col·lectivitat. 2.-Que vacuna. Adverbi. 3.-Símbol del titani. Cent. Relatiu a les vocals. 4.-Dit de la palmera que fa dàtils. Taula de l'altar sobre la qual es diu la missa. 5.-Cent un romans. Prelat que

presideix la datària apostòlica. 6.-Símbol del tàntal. Temps transcorregut des que un home ha començat a viure. Esser fantàstic. 7.-Al rev., és la tercera persona del pretèrit perfet del verb *dar*. Que gaudeix de bona salut. Ordre de reptils que comprèn les serpents. 8.-Tètanus. Estil d'ornamentació molt de moda a França en el segle XVIII. 9.-Afirmació. Sol en el seu gènere. lacisum atoN. 10.-Consonant. Mamella. Edicte del Tsar. 11.-Deixat de band. Proposició que hom enuncia i es proposa mantenir. Al rev., pronom. 12.-Anhelar. Pinyol de l'oliva i altres fruits. Nom de lletra.

Solucions

Horizontals: 1.-Aviditat. Gos. 2.-Patacades. Me. 3.-Ic. T. Tímid. 4.-Lucidesa. Ase. 5.-On. Ladanum. G. 6.-Naveta. Nata. 7.-Adoratori. Er. 8.-Roc. R. Focus. 9.-Ramificació. 10.-C. Le. Ado. A. S. 11.-Anís. Dicasi. 12.-Poca. asof. La.

Verticals: 1.-Apilonar. Cap. 2.-Vacunador. No. 3.-It. C. Vocalic. 4.-Dati-ler. Mesa. 5.-IC. Datari. 6.-Ta. Edat. Fada. 7.-Ad. Sa. Ofidis. B.-Tetan. Rococo. 9.-Si. Unica. Af. 10.-Mamà. Ucas. 11.-Omfs. Tesi. 12.-Sedegar. Os. A.

BROU DE LLETRES

D H T E C G I A M C A T
A E G F I S Q E A A R L
B S S S L P N O R E J I
T C B E L F E L Ç R G R
L S I U M E N R Q B T B
O A J M A B K O J U B A
I L E Y R R R T O T G V
L O N K Z E I E M C T W
U U X Z N R C T N O G H
J I V E T L F A U B R T
S A G O S T M D S R T S

Apa! a veure si trobau dins aquest brou de lletres deu mesos de l'any.

Solució: Desembre, Maig, Febrer, Octubre, Gener, Juliol, Agost, Març, Juny i Abril.

Demografia

NAIXEMENTS

Dia 23 de març neix a Sant Llorenç na Catalina Francisca Mas Rigo, filla d'en Pere Juan i na Francesca. Salut!

Na Carme Parera Galmés, neix dia 7 a Cala Millor, filla de n'Antoni i na Francesca. Enhorabona!

FEDUNCIONS

Na Catalina Miquel Fulla, casada, morí a Sant Llorenç dia 31 de març, tenia 75 anys. Descansi en pau.

CASAMENTS

En Joan Fiol Riera i na Katia de Almeida Alves, es casaren dia 3 a Sant Llorenç. Que tot els sigui enhorabona.

En Jesús Rodríguez Gómez i n'Agua Santa Ruiz Blanco, feren l'esclafit dia 17 a Sant Llorenç. Salut!

Maria Galmés

L'altre dia, un parell d'amics anaren a la biblioteca de Son Carrió a la lectura de poemes d'en Miquel Martí i Pol. Després d'explicar-me com va anar tot, em digueren que havien recitat un poema que parlava de truites. Aquest poema esta inclòs dins un llibret que es titula *Bon profit*, i és un recull de poemes relacionats amb afers culinaris.

Es tracta d'un llibre infantil, adreçat a nins i nines, i no a cuiners i cuineres. Malgrat això, com a cuiner que sóc, tinc una gran alegria que un poe-ta tan important com aquest hagi creat uns poemes tan divertits, basant-se en uns menjars molt típics i senzills però al mateix temps tan exquisits.

Aquí en teniu una mostra:

FLAM

Sempre que a casa fan flam, quin reclam!, pels llepafils i pels altres és un ham.

Quan el porten a la taula gronxa al plat i li claves la cullera de bon grat.

Avis i nens l'aprecien i és ben clar, perquè pel flam no fa falta mastegar.

Miquel Martí i Pol

I per llevar-vos la gola després de llegir aquests versos, vos donaré la recepta d'un flam de taronja, que vos llepareu els dits.

* Ingredients

- 1/2 litre de llet
- 1/2 litre de suc de taronja
- 8 ous
- 250-300 grs. de sucre
- 1 branca de canyella

* Preparació

Primer farem un poc de caramell (sucre cremat), i ho repartirem dins

12 o 13 flameres. Seguidament, posarem la llet al foc amb el sucre (250-300 grs) i la branca de canyella. Mentre la llet està al foc, mesclarem el suc de taronja amb els ous (tot ben batut). Quan la llet comenci a bullir, la llevarem del foc i l'anirem incorporant dins la mescla de suc i ous, sense aturar-nos de remenar-ho. Després, passarem tot el conjunt per un colador fi. Per acabar ho anirem repartint dins les flameres.

Els courem al bany maria amb el forn a una temperatura moderada (devers 170°C). Els traurem quan el líquid hagi quallat. Us aconsell que a la safata de forn, abans de posar-hi els flams i l'aigua, hi poseu un full de pa-per de diari, i així, evitau que durant la cocció l'aigua bulli i, per tant, vos sortiran uns flams sense foradets, uns flams ben macos.

Bartomeu Caldentey Soler

Bàsquet

S'acosta el final de lliga i els equips carrioners ja tenen bastant clara la seva classificació final. L'equip *cadet* necessita guanyar al Porreres en el darrer partit de la fase regular, per així poder disputar el *play-off* que determini la posició final a la taula classificatòria (15è o 16è de 24 equips). D'altra banda, l'equip *senior* no té cap possibilitat de salvar la categoria i l'any que ve tornarà al grup B.

Per aclarir un poc aquest fet entrevistarem Pere Nebot, entrenador dels *senior* i a la vegada coordinador dels altres equips. En Pere té 34 anys, i, tot i que va néixer a Capdepera, des de fa uns anys està empadronat a Sant Llorenç, on treballa com a monitor d'esports de l'Ajuntament. Com a entrenador ha fet feina amb l'Escolar, Son Servera i Son Carrió.

Quants d'anys fa que ets entrenador?

Dotze.

I que entrenes el Son Carrió?

Sis.

En quins aspectes ha canviat la plantilla en aquests sis anys?

Actualment tots els jugadors són de Sant Llorenç i Son Carrió, mentres que abans n'hi havia de gabellins, felanitxers i algun manacorí.

Quina valoració fas de la present temporada?

A la part negativa s'ha de destacar el baix nombre de partits guanyats i la mala classificació; a la positiva, i més important, vull resaltar el *punt d'honor*, el saber estar dins el camp i la constància, sobretot en els moments més crítics.

Quins han estat els motius d'aquesta mala classificació?

N'hi ha un parell. En primer lloc, el no saber aplicar en el partits el que es fa als entrenaments, degut a la manca de motivació per part dels jugadors que *no saben guanyar*. Si a ai-

xò hi afegim les lesions, baixes per motius laborals, serveis militars... podrem determinar la causa principal de la part negativa que hem comentat.

Hi ha perspectives de futur?

Això sempre, i molt bones, començant per la reestructuració completa de la directiva, el reforçament de l'equip *senior* amb jugadors juvenils i alguna incorporació externa.

Penses seguir com a màxim responsable de l'Esportiu Son Carrió?

Sí, sempre que es compleixin els condicionaments que t'he esmentat.

Tens algun fitxatge concret?

No, però per posicions, sí. Necessit sobretot un pivot intimidador i un aler tirador, o més ben dit, anotador.

Per tant, amb aquesta entrevista en Pere ens ha demostrat que si no hi ha res de nou seguirà fent feina per al bàsquet, i us asseguro que amb això el bàsquet té molt guanyat.

Antoni Aulí

Vicent Andrés Estellés (1924-1993)

Poeta valencià. La seva obra s'inscriu de ple dins el realisme, moviment sorgit als Països Catalans durant la postguerra.

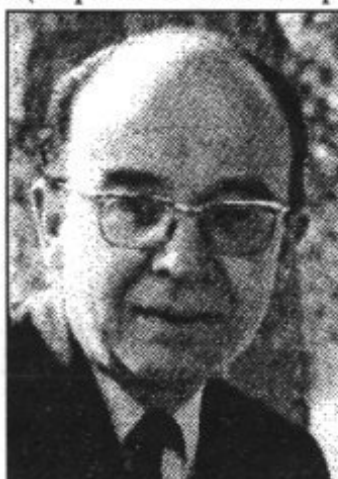
Grafoman, es fa difícil inventariar la seva obra completa: a més dels 10 volums editats per Eliseu Climent, s'hi han d'afegir nombrosos poemaris, el més conegut dels quals, amb més de dotze edicions, és l'intitulat *Llibre de Meravelles*, que conté un dels més grans poemes eròtics de la literatura catalana de tots els temps, aquell que comença: "No hi havia a València dos amants com nosaltres" i acaba: "car amans com nosaltres en són parits ben pocs."

Endemés de cantar l'amor físic, sexual, l'altre gran tema estellesià és el de la mort; a tall de mostra, vos n'oferim la "Cançó de Bressol":

*Jo tinc una Mort petita,
meua i ben meua només.
Com jo la nodresc a ella,
ella em nodreix igualment.
Jo tinc una Mort petita
que trau els peus dels bolquers.
Només tins la meua Mort
i no necessite res.
Jo tinc una Mort petita
i és, d'allò meu, el més meu.
Molt més meua que la vida,
amb mi va i amb mi se'n ve.
És la meua ama, i és l'ama
del corral i del carrer
de la llimera i la parra
i la flor del taronger.*

Octubre, 1953 (De La nit)

No estaria gens malament que, a rel de la seva mort, els mestres d'escola el fessin llegir als seus alumnes, aquest poeta d'una gran sensibilitat, proletari i humil que fou, després d'Ausiàs March, el més gran que ha donat el País Valencià, i que vaig poder conèixer el 1989 gràcies al meu amic Isidre Martínez, un Estellés al que tant li era emocionar-se fins al plor en sentir que n'Isidre havia après a parlar el català gràcies a la seva padrina (els pares són castellano-par-

lants) com, tot relatant-nos qualche aventura amorosa, això quan la seva dona havia sortit a comprar, esclafir a riure. Més no planyeu aquest poeta perquè se l'ha enduit la Dama, ans llegiu-lo i vos adonareu de la seva terrible humanitat.

Jaume Galmés

Tal dia com avui

ARA FA 45 ANYS

* Que Bernardí Font va prendre possessió de la plaça de metge.

ARA FA 20 ANYS

* Que morí Pablo Picasso.

ARA FA 15 ANYS

* Que va morir don Martí Roselló, el capellà.

* Que començaren les obres de la gasolinera.

* Que el Club Card va organitzar per primera vegada a Sant Llorenç la Festa del Llibre.

* Que els mestres celebraren la primera vaga del poble, almanco en els darrers cinquanta anys.

* Que començarem a parlar de crear una Associació de Pares.

ARA FA 5 ANYS

* Que les *Manoles* surten de processó.

Viatges Ultramillor

Agència de viatges del grup A, títol 999

Carrer del Sol, 19
Tel. 585720

Cala Millor (Mallorca)